

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
HUMANITĀRO ZINĀTŅU FAKULTĀTE
LATVIEŠU LITERATŪRAS VĒSTURES UN TEORIJAS KATEDRA

**MŪSDIENU LATVIEŠU EROTISKAIS ROMĀNS – KARĪNAS RAČKO
PIEMĒRS**

MAĢISTRA DARBS

Autore: **Diāna Kaņepa**

Stud. apl. dk12161

Darba zinātniskā vadītāja:

Profesore Dr.philol. **Ieva Kalniņa**

RĪGA 2020

ANOTĀCIJA

Pētījuma “Mūsdienu latviešu erotiskais romāns – Karīnas Račko piemērs” mērķis ir konstatēt un analizēt mūsdienu erotiskā romāna iezīmes Karīnas Račko (1988) romānos, kā arī noteikt autores romānu ietekmi uz lasītājiem. Maģistra darbā tiek pētīta autores daiļrade un viņas fenomens latviešu literatūrā. Maģistra darba objekts ir četri autores romāni – “Saplēstās mežģīnes”, “Debesis pelnos”, “Samaitātā” un “Sasietā”.

Maģistra darbā sniegts īss pārskats par erotiskā romāna īpatnībām latviešu un cittautu literatūrā, apskatīts mūsdienu erotiskais romāns kā masu kultūras žanrs, kā arī pētītas mūsdienu erotiskā romāna iezīmes Karīnas Račko romānos, izdarot secinājumus, ka autores romānos ir novērojamas līdzīgas gan saturiskās, gan stilistiskās iezīmes, kas raksturīgas mūsdienu erotiskā romāna žanram.

Atslēgas vārdi: erotiskā literatūra, erotiskais romāns, mūsdienu latviešu literatūra, Karīna Račko

ANNOTATION

The goal of the research “Contemporary Latvian Erotic Novel – the Example of Karīna Račko” is to identify and analyze the features of the contemporary erotic novel in Karīna Račko's novels, as well as to determine the impact of the author's novels on readers. The author's work and her phenomenon in Latvian literature are studied in the master's thesis. The object of the master's thesis is four author's novels – “Saplēstās mežģīnes”, “Debesis pelnos”, “Samaitātā” and “Sasietā”.

The master's thesis provides a brief overview of the peculiarities of erotic novels in Latvian and foreign literature, examines the modern erotic novel as a genre of mass culture, as well as studies the features of modern erotic novel in Karina Račko's novels. Drawing conclusions that the author's novels have similar both content and stylistic features that are characteristic of the genre of modern erotic novels.

Keywords: erotic literature, erotic novel, contemporary Latvian literature, Karīna Račko

SATURS

ANOTĀCIJA.....	2
ANNOTATION.....	3
IEVADS.....	5
1. EROTISKĀ ROMĀNA TEORIJA UN VĒSTURE.....	8
1.1. Erotiskā žanra tradīcijas pasaules literatūrā.....	8
1.2. Erotiskā romāna žanra raksturojums.....	14
2. EROTISKĀ ŽANRA PIEMĒRI LATVIEŠU LITERATŪRĀ	23
3. KARĪNA RAČKO LATVIEŠU LITERATŪRĀ.....	28
3.1. Karīna Račko un viņas daiļrade.....	28
3.2. Karīnas Račko fenomens latviešu literatūrā	31
4. EROTISKĀ ROMĀNA IEZĪMES KARĪNAS RAČKO ROMĀNOS.....	38
SECINĀJUMI.....	55
LITERATŪRA UN AVOTI.....	57

IEVADS

Vērojot pēdējo gadu pasaules tendences populārajā literatūrā, šķiet, ka izveidojies noteikts algoritms: ja kādā valstī, – visbiežāk Amerikas Savienotajās Valstīs vai Lielbritānijā, iznāk grāmata, kas iegūst ārkārtīgi lielu popularitāti un kļūst par dižpārdokli, tad pēc neilga laika tai seko līdzīga stila (un reizēm arī satura) darbi visā pasaulē. Viens no šādiem piemēriem ir E. L. Džeimsas erotisko romānu triloģija “Greja nokrāsas” (*E. L. James. Fifty Shades*) fenomens, pēc kura arī Latvijā parādās liela interese par erotiskās literatūras žanru.

Tā 2017. gadā Latvijas literatūrā ar erotisko romānu “Saplēstās mežģīnes” sevi pieteica jaunā rakstniece Karīna Račko (1988).

“Par jaunās zobārstes debijas romānu vētraini debatēja sociālajos tīklos un interneta portālos, intervijas ar autori regulāri parādījās televīzijas un radio raidījumos un preses izdevumu lappusēs, krasi atšķirīgas atsauksmes par romānu sniedza rakstnieki, kritiķi, blogeri un citi grāmatu vērtētāji, bet tostarp pārdoto grāmatas eksemplāru skaits sasniedza Latvijai gluži astronomisku skaitli – vairāk nekā 10 000 eksemplāru nepilnu triju mēnešu laikā.”¹ Apgādā “Zvaigzne ABC” izdotā grāmata guva plašu ievērību – tā tika gan kritizēta, gan pelta, taču pirktāko grāmatu sarakstos noturējās pietiekoši ilgi.

Lai arī Karīnas Račko romāni nav pirmie šī žanra paraugi Latvijā, tomēr erotiskā romāna žanrs tieši mūsdienās Latvijā piedzīvo uzplaukumu, un šajā kontekstā Karīnas Račko romānu popularitātes vilni var nodēvēt par sava veida fenomenu.

---

¹Pieejams: <https://www.tvnet.lv/4534067/klaja-nak-bestsellera-saplestas-mezgines-autores-karinas-racko-jaunais-romans>

Šis maģistra darbs ir pētījums par erotiskā romāna žanru mūsdienu latviešu literatūrā, priekšplānā izvirzot Karīnas Račko piemēru.

Izpētes priekšmeta, žanra un tradīcijas problemātikas aspektā erotiskais romāns līdz šim Latvijā nav ticis daudz pētīts, tādēļ šis pētījums vairāk ir kā pārskats tēmai, necenšoties iedziļināties katrā literārajā piemērā. Līdz šim nav ticis pētīts arī Karīnas Račko daiļrades fenomens, kaut arī tas būtu ļoti interesants gan literatūrzinātnes, gan arī socioloģijas kontekstā.

Darba mērķis ir identificēt, raksturot un analizēt erotiskā romāna žanra elementus un to izpausmes Karīnas Račko romānos “Saplēstās mežģīnes” (2017), “Debasis pelnos” (2018), “Samaitātā” (2018) un “Sasietā” (2019).

Lai sasniegtu mērķi, izpildāmi vairāki uzdevumi:

1. apskatīt erotiskā romāna teoriju un vēsturi;
2. apzināt erotiskā žanra piemērus latviešu literatūrā;
3. raksturot un analizēt Karīnas Račko romānus ar konkrētiem piemēriem, pievēršot uzmanību iespējamajām ietekmēm, aizguvumiem un tipoloģiskajām līdzībām latviešu un pasaules literatūras kontekstā.

Maģistra darbā izvirzīta hipotēze, ka Karīnas Račko romāniem raksturīgi erotiskā romāna žanra motīvi un poētikas elementi. Lai gan erotiskie romāni mūsdienās tiek pieskaitīti pie tā sauktās “nenopietnās” (dažādās literatūrzinātnes tradīcijās arī – triviālās, sēnalu, lubu, masu, formulu) literatūras, darba autore uzskata, ka ir nozīmīgi pētīt arī šāda veida literatūru, jo tā demonstrē laikmeta iezīmes, atspoguļo mūsdienu sabiedrību un tai aktuālo problēmu loku.

Maģistra darba teorētisko pamatu veido mūsdienu erotiskā romāna un tā žanra izpētei veltītās publikācijas angļu, vācu un krievu literatūrzinātnē, latviešu literatūras zinātnieku un literatūras vēsturnieku pētījumi, recenzijas un apskati, kā arī publikācijas presē un internetā.

Maģistra darbs tiek strukturēts četrās nodaļās, kurām tiek pakārtotas apakšnodaļas. Pirmajā nodaļā “Erotiskā romāna vēsture un teorija” sniegts ieskats seksuālo izpausmju atainojuma tradīcijai cilvēces vēsturē, raksturota erotiskās literatūras vēsture un erotiskā romāna žanrs, kā arī aplūkotas erotiskā romāna satura uzbūves formulas un principi, apkopojot angļu, krievu, vācu un latviešu teorijas par erotisko literatūru.

Otrajā nodaļā “Erotiskā žanra piemēri latviešu literatūrā” sniegts ieskats erotikas žanra vēsturē latviešu literatūrā pirms Karīnas Račko darbiem, kā arī lasītāju viedokļi par šīm grāmatām, tādā veidā atklājot autores romānu ietekmi uz lasītājiem.

Trešajā nodaļā “Karīna Račko latviešu literatūrā” aplūkota Karīnas Račko daiļrade, atspoguļoti viņas uzskati par literatūru, saviem darbiem, kā arī atainota lasītāju neviennozīmīgā reakcija uz tiem. Ceturtajā nodaļā “Erotiskā romāna iezīmes Karīnas Račko romānos” tiek veikta romānu analīze tēmas kontekstā.

Darba tapšanā izmantota monogrāfiskā jeb aprakstošā pētnieciskā metode. Apkopojot informāciju un, pamatojoties uz daudzveidīgas literatūras apskatu, tiek veikta fenomena izpēte, raksturojot ne vien pētāmo situāciju, bet arī kādas pārmaiņas notikušas laika gaitā.

1. EROTISKĀ ROMĀNA TEORIJA UN VĒSTURE

Šajā nodaļā sniegts ieskats seksuālo izpausmju atainojuma tradīcijā cilvēces vēsturē, pārskats par erotiskās literatūras vēsturi, kā arī raksturots erotiskā romāna žanrs un aplūkotas erotiskā romāna satura uzbūves formulas un principi.

1.1. Erotiskā žanra tradīcijas pasaules literatūrā

Gan erotisko motīvu izpausmes literatūrā, gan, jo īpaši, pašas erotiskās literatūras attīstība gadsimtu gaitā ir saistīta ar sabiedrībā valdošajiem (vai valsts varas noteiktajiem) priekšstatiem un uzskatiem, tādēļ erotikas tēlojuma tradīcija vēsturē ir nepilnīga, neapspriežot cilvēka seksualitāti kā sociālu uzvedību.

Amerikāņu vēsturnieks, jauno laiku Eiropas vēstures profesors Kalifornijas Universitātē Linns Eiverijs Hants (*Lynn Avery Hunt*) atzīst: “Erotiskā attēlojuma tradīcija vēsturē ir nepilnīga, neapspriežot cilvēka seksualitāti kā sociālo uzvedību, kas laika gaitā kļuva par tabu. Apskatot seksualitātes attīstību, šī “vēsturiskā perspektīva” ir izšķiroša, lai izprastu pornogrāfijas vietu un funkciju mūsdienu kultūrā. Tas nebija dots; tas tika noteikts laika gaitā. [...] 17. gadsimtā noteikta atklātība joprojām bija izplatīta. Seksuālajai praksei maz vajadzēja slepenību; vārdi tika teikti bez liekas atturības un ikvienam bija iecietīga sapratne par neatļauto.”²

---

² Hunt, L. A. *The Invention of Pornography*. New York: Zone Books, 1993, p. 10

Tas mudina domāt par to, cik lielā mērā cilvēka seksualitātes izpausmes un intīmās dzīves notikumi ir tabu, par kuriem skaļi nerunā, tajā pašā laikā pieņemot un akceptējot, ka šīs tēmas top izceltas dienas gaismā un aprakstītas daudzu desmitu tūkstošu eksemplāru tirāžā izdotos žurnālos un grāmatās.

Franču filozofs Mišels Fuko (*Michel Foucault*) savā grāmatā ‘‘Seksualitātes vēsture’’ (*The History of Sexuality*) apraksta ‘‘tiešu žestu, nekaunīgu sarunu un atklātu pārkāpumu laiku. [...] Periodu, kad ķermeņi atklāti parādīja sevi.’’³

Tad, atnākot Viktorijas laikmeta (19. gadsimts) buržuāzijas klasei, seksualitāte aprobežojās ar ‘‘laulāto ģimeni, kas to pārņēma aizbildnībā un pārvērtā nopietnajā reprodukcijas funkcijā’’.⁴ Mišels Fuko paskaidro, ka seksualitāte būtībā tika sagrābta kā ķīlniece un aprobežojās ar pareiziem, normāliem, funkcionāliem mērķiem – seksualitāte ārpus mājām tika atzīta tikai pēcnācēju radīšanas kontekstā.⁵

Pretējā gadījumā pārējais tika apzīmēts kā vienkārši piedauzīgs un ‘‘piedauzība pastāv tikai tik ilgi, kamēr ir definēta atšķirība starp privāto un sabiedrisko uzvedību’’.⁶ Ar šo atšķirību ‘‘kaut kas mainījās līdzsvarā starp piedauzību un pieklājību, privātu un publisku’’⁷, un seksualitāte kļuva par sociālo problēmu.

Līdz ar buržuāzijas parādīšanos ‘‘seksualitāte kļuva uzmanīgi norobežota; tā pārcēlās uz mājām. [...] Seksa tēmā klusēšana kļuva par likumu.’’⁸ Viktorijas laikmeta seksuālā represija piespieda tos, kas svin seksualitāti, ‘‘aizvest savu

---

³ Foucault, M., *The History of Sexuality*. New York: Panthenon Books, 1978, p. 3

⁴ Turpat.

⁵ Turpat.

⁶ Turpat.

⁷ Turpat.

⁸ Turpat., 3.lpp.

ellišķo netiklību citviet: uz vietu, kur viņus varētu reintegrēt no pagrīdes bordeļiem līdz grāmatas lappusēm.”⁹

Ir pilnīgi saprātīgi pieņemt, ka šīs kustības gaitā seksualitāte “pazūd pēc vismazākās izpausmes”¹⁰, lai dzītu to ārā no gaismas un prom ēnā, un, iespējams, tieši tādā veidā šī laika erotika bija spiesta izpausties. Erotika netika publicēta vai rakstīta kā izaicinošs noraidījums un sacelšanās pret sociālajiem noteikumiem, bet drīzāk kā izpausme mūsu dabiskajiem impulsiem.

Kad 19. gadsimtā stājās spēkā neķītrību slāpējošie un regulējošie likumi, erotiskā literatūra un pornogrāfija atbilda mūsdienu puritānisma trīskāršā baušļa uzspiešanai – sekss bija tabu, tas neeksistēja un par to nerunāja.¹¹

Pirms 18. gadsimta vidus pornogrāfija bija “līdzeklis, kas visbiežāk tika izmantots kā seksa šoka terapija, lai kritizētu reliģiskās un politiskās autoritātes. Parādoties drukas kultūrai, erotiska materiāla ražošana Renesanses un Franču revolūcijas laikā lika kritisku pamatu mūsdienu pornogrāfijas jēdziena attīstībai.”¹²

Erotiskās literatūras žanra tradīcijas pasaulē ir krietni senas. Tradīcijai rakstīt par dzimuma attēlojumu tā vispārīgākajā formā priekšteči meklējami Senajā Grieķijā un Romā.¹³ Tas liek secināt, ka cilvēki jau izsenis centušies izteikt savas vēlmes vārdos un attēlos.

Latviešu literatūrzinātnieks Arno Jundze raksta: “Literatūras pētnieki, kaunīgi sarkdami, laiku pa laikam ir mēģinājuši radīt dažādas erotiskās literatūras definīcijas, tomēr laikus aptvēruši, ka šī nodarbe tiem sagādās pornogrāfa laurus. Par spīti tam, pastāv vērtības, kas cauri gadu simtiem un

---

⁹ Turpat., 4. lpp.

¹⁰ Turpat.

¹¹ Foucault, *The History of Sexuality*, p. 4-5

¹² Turpat

¹³ Hunt, L. A. *The Invention of Pornography*. New York: ZoneBooks, 1993, p. 10

tūkstošiem liecina – erotika literatūrā ir tikpat sena kā pati literatūra. [...] Turklāt, līdzīgi senajam pasaules uzbūves skaidrojumam, erotiskā literatūra balstās uz trim pamatīgiem vaļiem – Vecā Derība, Džovanni Bokačo “Dekameronis”, Marķīzs de Sads “Justīne jeb Tikumības nedienas”¹⁴.

Erotikas žanrs kā literārs fenomens pirmās izpausmes guva nevis prozā, bet dzejā. Tieši renesanses un tai sekojošo gadsimtu lirikā uzplauka ķermeniskajam skaistumam un fiziskajai tuvībai veltīti vārsmojumi, kas gan, protams, bieži robežojās ar vulgaritāti un dažbrīd šo netveramo robežu visai braši pārkāpa, tomēr fakts paliek fakts — apdziedāt šo tematu autori vispirms jutās aicināti tieši pantmēros.

Prozā erotiskā tematika kā dominējošā dažu autoru darbos ienāca ar 17. un 18. gadsimta robežu nojaukšanas un tabu pārkāpšanas laiku — ne tikai ierastas, bet arī pat no mūsdienu viedokļa savdabīgas dzimumdzīves prakses apcerēja gan Marķīzs de Sads, gan Šoderlo de Laklo un citi.

Vēlāk šo tematiku savos darbos saldkaisli ievija gotiskā romāna autori, detalizēti raksturojot gan samaitātu mūku, gan vampīru un citu pārdabisku būtņu slepenās kaislības; vienlaikus 19. gadsimtā, īpaši viktoriāniski stīvajā Anglijā plauka un zēla atbilstošajai tematikai veltītu puslegālu preses izdevumu industrija, ko gan par literatūru nosaukt būtu pagrūti.¹⁵

Kategorisks ir latviešu literatūrzinātnieka Arno Jundzes vērtējums par 20. gadsimtu pasaules erotiskās literatūras kontekstā nosaucot to par gadsimtu, kas iznīcina erotisko literatūru kā mākslas žanru. “Piedzīvojis vētrainus skandālus, uzplaukumus un arī klusu norietu, divdesmitais gadsimts būtībā iznīcina erotisko literatūru kā mākslas žanru. Klasiskā literārā erotika, kurā dominē seksualitāte un kuras galvenais mērķis ir vieglu skudriņu radīšana,

---

¹⁴ Jundze, A. Kaut Kas Erotisks : [par Erotiskās Literatūras žanru]. Klubs Nr. 11, 2013, 16.-17. lpp.

¹⁵ Simsone, B. Šausmas, kā tā var. Pieejams: <https://www.imperfekt.com/tev/sausmas-ka-ta-var>

vairāk vai mazāk kļūst par specifisku produktu un industrijas objektu. [...] kāda jēga krāmēties ar smalkām niansēm, ja var bliezt pa tiešo?”¹⁶

Arno Jundze tāpat rakstā apšaubā, ka skandalozā rakstnieka Vladimira Nabokova daiļrade būtu vērtējama kā erotiska, tomēr Nabokova 1955. gadā izdots romāns “Lolita” ir viens no šī žanra viszināmākajiem piemēriem pasaules literatūras vēstures kontekstā.¹⁷

20. gadsimtā pasaulē jau pavisam legāli turpināja iznākt erotiskajam stāstam veltīti žurnāli. Tāpat praktiski nevienai seksuālo attiecību tēmai literatūrā vairs netika likti šķēršļi vai vismaz agrāk vai vēlāk šos šķēršļus sāka uzlūkot kā liekulīgus mēģinājumus paslaucīt zem paklāja acīmredzamo.¹⁸

Protams, šādi mēģinājumi bija, sākot ar gadsimta vidū Anglijas parlamenta izdoto aizliegumu izplatīt vairākus erotiski piesātinātus darbus, ar stigmatu, kas pēc romāna “Lēdija Čaterleja” (“*Lady Chatterley*”) sarakstīšanas pavadīja angļu klasiķi D. H. Lorensu (*D.H. Lawrence*), un beidzot ar piecdesmit gadiem Padomju Savienības laikmetā, kurā tikai pēdējās desmitgadēs cenzūra atļāva pieeju vaļīgākiem tekstiem.¹⁹

Padomju laika periodikā erotiskā žanra literatūras tēmu bieži pasniedza ar ironiju, līdzīgi raksturojot arī tās lasītājus: “Spriežot pēc grāmatu veikalu katalogiem, tie galvenokārt ir vīrieši, kam jau pāri par trīsdesmit, bet ne vecāki par 45 līdz 55 gadiem. Šie cilvēki, kuru lasāmviela, šķiet, aprobežojas vienīgi ar šāda veida “literatūru”, lielākoties pieder pie turīgiem vidējiem un augstākiem sabiedrības slāņiem.

Erotiskais romāns neizvirza uz devumu aizraut lasītāju ar sarežģītu, veikli “savērptu” intrigu. Gluži otrādi, priekšroka vienmēr tiek dota vienkāršai un

---

¹⁶ Turpat.

¹⁷ Pieejams: https://en.wikipedia.org/wiki/Erotic_literature#cite_ref-88

¹⁸ Simsone, B. Šausmas, kā tā var. Pieejams: <https://www.imperfekt.com/tev/sausmas-ka-ta-var>

¹⁹ Turpat

pārbaudītai sižeta shēmai. Jūs arī pats varat uzrakstīt erotisku romānu: ja galvenais varonis ir sievišķīga tipa (tai nebūt nav jābūt sievietei), tad pēc smagiem mīlestības pārdzīvojumiem vai tāpēc, lai patiktu iemīļotajam, viņš (vai viņa) ļauj bagātam un izvirtušam aristokrātam sevi pavest un aizvest līdzī. Pēc tam nodaļu pa nodaļai aprakstiet, kādām seksuālām mocībām viņš (vai viņa) ticis pakļauts.”²⁰

Aprakstot erotiku literatūras kontekstā 20. un 21. gadsimta mijā, literatūrzinātnieks Arno Jundze atzīst, ka šajā laikā “erotiskais un seksuālais elements no dabiska procesa kļūst par ikdienišķu. Mišela Velbeka varoņi, īpaši jau romānos “Elementārdaļiņas” un “Platforma” ar seksu nodarbojas nepārtraukti, tomēr cita lieta, vai no tā lasītājam tiek kāds līdzpārdzīvojums. Apbrīnojama ir arī sabiedrības evolūcija. Ja pirms gadiem septiņdesmit cilvēki bija sašutuši par atklāti erotiskām seksa ainām romānos, tagad viņi neskandalējas par anālā seksa aprakstu vai pusaudzes pavešanu, bet gan rīko tiesas procesus par to, ka Velbeks zobojas par bārdainā Arafata divieļveidīgo galvassegu.”²¹

21. gadsimta erotiskā romāna žanra vispildīgākā pārstāve ir britu rakstniece E. L. Džeimsas triloģija “Piecdesmit nokrāsas” (“Fifty shades”). Triloģijas pirmā grāmata “Piecdesmit Greja nokrāsas (“Fifty shades of Grey”) piedzīvo fenomenālus panākumus pasaulē, tā tiek pārdota vairāk nekā 125 miljonu eksemplāros, tulkota 52 valodās, radot jaunu erotikas apakšžanru “momyporn”, kura fokusā ir sieviešu seksuālās fantāzijas, un iepazīstinot pasauli ar BDSM subkultūru (Bondage, Discipline and Sadomazochism (Verdzība, disciplīna un sadomazohisms)).

---

²⁰Fošro, S. Aristokrāta mīlestība jeb erotiskā romāna „noslēpumi” // Literatūra un Māksla, Nr. 26., 1971. Pieejams: <http://periodika.lv/periodika2-viewer/view/index-dev.html?lang=fr#issueType:Plissue:/ima1971n026/article:DIVL289panel:pa>

²¹ Turpat

Latviešu literatūrzinātniece Bārbala Simsone, kura līdz šim Latvijā visvairāk pievērsusies erotiskā romāna izpētei, raksta: “Pēdējo tabu pārkāpumu jau jaunajā tūkstošgadē pasaule piedzīvoja E. L. Džeimsas romānu triloģijas Greja piecdesmit nokrāsas popularitātes bumu — tekstus, kuri glorificēja arī mazāk ierastas seksualitātes formas, proti, sadomazohismu. Protams, atsevišķs stāsts būtu veltāms arī viendzimuma attiecību un biseksualitātes atainojumam literatūrā, bet šīs tēmas paliek ārpus šā apskata ietvariem.”²²

1.2. Erotiskā romāna žanra raksturojums

Kaut gan literatūrzinātnē un arī sabiedrībā izplatītais vispārējais viedoklis nereti visu erotiskās prozas žanru traktē kā vienotu veselumu, tomēr gadu gaitā erotiskā proza ir attīstījusies un sazarojusies vairākos apakšžanros, kas, izvēloties dažādas iezīmes, piesaista jaunus un atšķirīgus lasītājus.

Galū galā šīs iezīmes varētu uzskatīt par spēcinošām žanra iezīmēm, kuras tradicionāli tiek uzskatītas par patriarhālo vērtību uzturēšanu un kurām trūkst spēcinošu feministu vēstījumu. Piemēram, erotiski romantiskajās attiecībās ir izteiktāks sekss un sieviešu seksuālais prieks. Tomēr šīs “spēcinošās” īpašības vēsturiski ir bijušas problemātiskas. Ja rodas šīs pilnvarojošās pazīmes, tās mēdz būt arī nepilnīgas, piemēram, nepārprotams sekss erotiskajā romantikā varētu parādīt sievietes prieku, bet, visticamāk, tas objektīvi parādīs, ka viņa bauda.²³

---

²² Simsone, B. Šausmas, kā tā var. Pieejams: <https://www.imperfekt.com/tev/sausmas-ka-ta-var>

²³Quale, E. A., Pursuit of Empowerment: The Evolution of the Romance Novel and Its Readership in Fifty Shades of Grey, 2014, p. 2.
<https://cornerstone.lib.mnsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1311&context=etds>

Erotiskajai prozai pasaules literatūras kontekstā kā žanram ir trīs skaidri nošķirti apakšžanri²⁴:

1. Pornogrāfiskā proza, kur rakstnieks ar konkrētiem rīkiem lasītājā cenšas izraisīt fizioloģiskās reakcijas, kas ir primārais mērķis.
2. Erotiskā proza, kur darba centrā ir personāža ceļš pie sevis, ar dažādu erotisko piedzīvojumu palīdzību meklējot savu identitāti. Erotiskajā prozā tiek aprakstīti varoņu jutekliskie piedzīvojumi, kuru atveidojums ir būtiskāks par sižeta virzību. Autors pievērš uzmanību galvenokārt varoņu erotiskajām izjūtām, bet sižets var tikt risināts gan mūsdienās, gan vēsturiskā kontekstā. Šajā žanrā autoru parasti neierobežo tabu jēdzieni, un rakstnieki brīvi atveido gan netradicionālo seksuālo orientāciju, gan pikantas spēles un citas izklaides “tiem, kuri sasnieguši jau 18 gadu vecumu un vairāk”. Kā ievērojamākie darbi pasaules literatūras kontekstā: Džovanni Bokačo (*Giovanni Boccaccio*) “Dekameroni” (*Decameron*, 1353), marķīza de Sada (*Donatien Alphonse François de Sade*) “120 Sodomā dienas” (*Les 120 journées de Sodome*, 1785), “Justīne jeb Tikumības nedienas” (*Les infortunes de la vertu*, 1791), Leopolda fon Zahera–Mazoha (*Leopold von Sacher–Masoch*) “Venēra kažokādās” (*Venus im Pelz*, 1870), D. H. Lorensa (*D. H. Lawrence*) “Lēdijas Čaterlejas mīļākais” (*Lady Chatterley's Lover*, 1928), Vladimira Nabokova (*Владимир Владимирович Набоков*) “Lolita” (*Lolita*), 1955), E. L. Džeimsas (*E. L. James*) “Greja piecdesmit nokrāsas” (*Fifty Shades of Grey*, 2011).
3. Romantiski erotiskā proza, kam sižeta pirmā līnija ir mīlas stāsts, kaut gan neatņemama sastāvdaļa ir diezgan plaši aprakstītas tēlu intīmās attiecības. Romantiski erotiskajā jeb erotiski romantiskajā prozā autors

---

²⁴Encyclopedia of erotic literature. Ed. by Gaëtan Brulotte, John Phillips. New York; London : Routledge, 2006, xi.

koncentrējas uz varoņa jūtu dzīvi, īstā partnera vai partneres meklējumiem, romantiskajām attiecībām, sarežģījumiem un pārpratumiem attiecību attīstības gaitā. Romantiskajam romānam parasti ir laimīgas beigas, kas apmierina lasītāja emocionālās vajadzības. Romantisko romānu daļa vairākās apakškategoriās atbilstoši saturam: piemēram, vēsturiski romantiskais romāns, erotiskais romāns, romantiskais romāns u.tml. Kā ievērojamākie darbi pasaules literatūras kontekstā šeit minami: Džeinas Ostinas (*Jane Austen*) “Prāts un jūtīgums” (*Sense and Sensibility*, 1811), “Lepnums un aizspriedumi” (*Pride and Prejudice*, 1813), Šarlotes Brontē (*Charlotte Brontë*) “Džeina Eira” (*Jane Eyre*, 1847), Emīlijas Brontē (*Emily Brontë*) “Kalnu aukas” (*Wuthering Heights*, 1847), Džūdas Devro (*Jude Deveraux*) “Savaldīšana” (*The Taming*, 1989), “Pakļaušana” (*The Conquest*, 1991), Noras Robertsas (*Nora Roberts*) “Ugunī dzimusi” (*Born in Fire*, 1994), “Patvērums” (*Sanctuary*, 1997).

Taču jāatzīst, ka mūsdienās visus erotiskā žanra apakšžanrus vieno līdzīgas uzbūves īpatnības. Tiem raksturīga viegli atkārtojama stāsta struktūra un varoņi, kas uzsver patriarhālās vērtības – heteroseksuālu romantiku, sieviešu padevību, vīriešu dominanci un sieviešu galīgo papildījumu caur heteroseksuālu romantiku un mājsaimniecību un nosaukumu izvietošana viņu tirgum viegli pieejamās vietās (pārtikas preču veikalos un piepilsētas tirdzniecības centros).²⁵

Formula ir tikpat daudz mārketinga instruments, cik tā ir stāsta struktūra, un tā parasti paliek neskarta ar katru jaunu apakšžanru, neskatoties uz to, ka apakšžanri ir izstrādājuši jaunas rakstura iezīmes un sižeta notikumus, kas savienojas ar mūsdienu auditoriju.²⁶

---

²⁵ Quale, A. M. Pursuit of Empowerment: The Evolution of the Romance Novel and Its Readership in Fifty Shades of Grey, 2014, p. 2. Pieejams:

<https://cornerstone.lib.mnsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1311&context=etds>

²⁶ Turpat., 3.lpp.

21. gadsimtā erotiskā literatūra ir ļoti izplatīta gan pasaulē, gan Latvijā, taču kontekstā tā ir nedaudz netverama. Pašreizējai erotikai noteikti ir paranormāls aspekts. Mūsdienu lasītājs atrodas ļoti unikālā vietā. Mūsdienās erotiskā literatūra ir ļoti viegli pieejama. Kvalitatīvu erotisko grāmatu lasīšana no pagātnes palīdz izkopt mūsu prāta seksuālos un estētiskos aspektus, pastiprina mūsu seksuālo tieksmi un piešķir dzimumdzīvei jaunas vēsmas.

Protams, kā jau liela daļa žanru literatūrai piederīgo darbu, erotiskais romāns balstās uz lasītājam viegli atpazīstamu formulu, kas ar nelielām modifikācijām visos tekstos ir līdzīga. Jauna, glīta un trūcīga sieviete (pirmajos divos romānos; trešajā šo vietu ieņem vīrietis), nelaimīga(-s) vai nu pagātnes traumu, vai pašreizējo dzīves grūtību dēļ, sastop tikpat glītu, toties nodrošinātu pretējā dzimuma pārstāvi, ar ko momentāni veidojas spēcīga fiziskā, bet vēlāk jau arī garīgā pievilkšanās.²⁷

“Mīlētājiem šķēršļus liek ļaunā pasaule gan vecāku, gan bijušo partneru, gan nelaimīgu sakritību veidolā, tomēr beidzot tie atrod ceļu viens pie otra. Tekstu caurvij erotiskās epizodes – plašas un detalizētas –, kas raksturo mīlētāju kaislības intensitāti. Tomēr tās nekādā ziņā nav pašmērķīgas – vīrietis un sieviete šajos romānos allaž mīlējas tāpēc, ka alkst tieši viens otru, nevis tikai jaunu un neparasti kolorītu fizisko pieredzi. Visa pārējā formula lasītājam ir pazīstama jau kopš bērnu dienām. Ko gan citu atgādina šī uzbūve, ja ne pazīstamās pasakas par Pelnrušķīti, Sniegbaltīti un citas, kurās daiļā un apspiestā būtne beidzot iemanto sen pelnīto princi un laimi mūža garumā?”²⁸

---

²⁷ Simsone, B. Šausmas, kā tā var. Pieejams: <https://www.imperfekt.com/tev/sausmas-ka-ta-var>

²⁸ Turpat.

Eskeipisms jeb bēgšana no realitātes, no ikdienas rutīnas un ikdienas problēmām sieviešu mīlas romānos nereti izpaužas citu formulu izmantošanā – avantūras, noslēpumi, vēsturisks vai eksotisks fons – tas palīdz iekarot lasītāja uzmanību. “Sērijveida” romānā tādi mērķi tiek sasniegti ar standarta paņēmieniem.

Gandrīz visos romānos ir divi darbības plāni. Viens – varoņiem, un it īpaši, varonēm, pierasts, otrs – ārpus ikdienas, svešs – jūras piekraste, sala dienvidu jūrās, maza pilsētiņa kalnos. Šī vide, varonei sveša, ir apveltīta ar dabiskuma, stihiskuma, nezināmības nozīmi, un tieši tur, kā likums, arī rodas varoņu seksuālā pievilcība. Tādu apstākļu kontekstā sociālais statuss zaudē savu nozīmi, paliek tikai “mūžīgais” dabas iedalījums dzimumos: Vīrietis un Sieviete.²⁹

Erotika ir viens no svarīgākajiem līdzekļiem, kas uztur lasītāja interesi un spriegumu. Visbiežāk seksuāla pievilcība varoņu starpā rodas jau romāna sākumā, bet dažādu iemeslu dēļ – galvenokārt aiz bailēm, varones nepārlicinātības par savām jūtām, tās nerealizējas pilnībā, kas liek lasītājam izjust trauksmi par varoņu attiecībām.³⁰

Ārvalstu literatūrkritikā jau sen aprobēts secinājums, ka romantiski erotiskie romāni (tāpat kā caurmērā liela daļa žanru literatūras) deviņdesmit procentos gadījumu reproducē ļoti pazīstamas sižetiskās struktūras un elementus, ko pieredzējis lasītājs ar samērā lielu ticamības pakāpi spēj prognozēt jau uz priekšu. Piemēram, ja romantiski erotiskā romāna tekstā parādās trešais jaunais, izskatīgais personāžs (jebkura dzimuma), tad agrāk vai vēlāk kā tāda čehoviska bise gaisā ies kāds ar greizsirdību saistīts pārpratums, aiz katras liriskās ainas sekos jauni sarežģījumi, mūsdienīgu atpazīstamību tekstem

---

²⁹ Козлова, М. М. Современный любовный роман как жанр массовой культуры, 2001. Pieejams: <https://cyberleninka.ru/article/n/sovremennyy-lyubovnyy-roman-kak-zhanr-massovoy-kultury>

³⁰ Турпат.

piešķirs pasakas shēmā visai dāsni izbārstītās modernās detaļas — Račko gadījumā Latvijas bāru un populāru zīmolu tērpu un kurpju apraksti (kas, domājams, kalpo kā lasošās sievietes publikas erotiskie relišeri) —, taču dziļākajā arhetipu līmenī šis stāsts mums ir pazīstams līdz kaulam.³¹

Masu beletristikas funkcija ir apmierināt lasītāja interesi pēc izklaidējošas literatūras. To lasa transportā – ceļā no un uz darbu, mājsaimnieces, stāvot pie plīts, studenti lekcijās un pensionāri vasarnīcās. Pamatā tie ir asa sižeta detektīvi un mīlas romāni.³²

20. gadsimtā, kad literatūrzinātnē sāk klasificēt un padziļināti analizēt žanru literatūru, tās pētnieki definē terminu “žanra literatūra”, kas apzīmē masu tirgum pielāgotu literatūru, kas agrāk izdota žurnālos uz lēta celulozes papīra. Tiek minēti vairāki citi žanra sinonīmi – “mīksto vāku” daiļliteratūra, formulas literatūra, triviālliteratūra.³³ Līdz tam laikam populārā intelektuālā literatūra (galvenokārt liela apjoma romāni ar filozofisku un ētisku ievirzi) vienkāršojās un priekšplānā izvirzījās strauji augošā sabiedrības vidusslāņa gaume un vajadzības pēc vienkāršāka satura un izklaidējoša rakstura literāriem darbiem.

Kaut gan šo stāstu kvalitāte bija ļoti atšķirīga, tie kļuva par pamatu vienai no noturīgākajām literatūras tradīcijām 20.–21. gs., proti, žanru literatūrai. Par žanru literatūras fenomenu, kas to nošķīra no intelektuālās literatūras, kļuva fanu klubi: katram žanram veidojās savs aizrautīgu lasītāju kopums, kas visbiežāk izvēlējās lasāmvielu tieši atkarībā no žanriskajiem kritērijiem, nevis no katra atsevišķā darba sižeta.

---

³¹ Šimsone, B. Šausmas, kā tā var. Pieejams: <https://www.imperfekt.com/tev/sausmas-ka-ta-var>

³² Козлова, М. М. Современный любовный роман как жанр массовой культуры, 2001. Pieejams: <https://cyberleninka.ru/article/n/sovremennyy-lyubovnyy-roman-kak-zhanr-massovoy-kultury>

³³ Genre literature. Routledge encyclopedia of narrative theory. Ed. by David Herman, Manfred Jahn and Marie-Laure Ryan. London ; New York : Routledge, 2005, p. 199

Kopš tā laika žanru literatūra ir populāra lasāmviela visā pasaulē, par tās aktualitāti liecina gan regulāri notiekošās žanriem veltītās literārās konferences, gan antoloģijas, žanriem tiek veltīti gan akadēmiski, gan populāri izdevumi.

Žanra literatūras kanonu diktē paša žanra specifika, nosakot formulas, kuras autoriem ir jārespektē. Protams, žanra noteikumi ir jebkura veida literatūrai, taču daži žanri ir vairāk tiem pakļauti. Žanri (un vēl vairāk apakšžanru) ierobežo darbu tematiku un nosaka potenciālu auditoriju (piemēram, romantiskie romāni ir adresēti sieviešu auditorijai).³⁴

Žurnāla “Karogs” 2004. gada 2. numurā vairāki raksti ir veltīti “lētās” literatūras problemātikai. Tā izdevumā literatūrkritiķi un pētnieki Ieva Kolmane, Valdis Rūmnieks, Rinalds Zembahs, Gundega Blumberga, Rimands Ceplis un Edmunds Frīdvalds pievēršas masu literatūras daudzveidīgā jēdziena izpratnei, problemātikai grāmatzinātnē un literatūzinātnē.

Ieva Kolmane rakstā “Un viņš atzina to par lētu esam” lieto divus terminus, kas attiecināmi uz masu literatūru – “lētā” literatūra un masu literatūra. Ar “lēto” literatūru asociējas masveidīga tiražēšana, plašs patēriņš, utilitaritāte un nepretenziozitāte, kas gūst popularitāti, īstenojot veiksmīgu reklāmas kampaņu. Izšķir arī kvalitatīvo un nekvalitatīvo “lēto” literatūru, ko nosaka tas, cik tā ir profesionāli uzrakstīta.³⁵

Masu literatūras jēdzienam atbilst arī lielas tirāžas un popularitāte lasītāju vidū. Taču iedalot literatūru elitārajā un masu, “tiek uzsvērta indivīda iecienītās lasāmvielas spēja savu cienītāju ierindot noteiktā sociuma slānī”.³⁶ Tādejādi lasītājs pieder vai nu literārajai elitei vai masu auditorijai.

---

³⁴ Turpat.

³⁵ Kolmane, I. Un Viņš atzina to par lētu esam : [par “lēto” lit.] Karogs, Nr. 2, 2004, 108.–112.lpp.

³⁶ turpat

Ieva Kolmane atzīst, ka “lētā” vai masu literatūra veido kultūras slāni, tā kopš fenomena rašanās ieņem stabilas pozīcijas izdotās un lasītās literatūras jomā, neskatoties uz negatīvu kritiku vai aizliegumiem.

“Lētā” literatūra tiek asociēta ar viegli lasāmu, klišejistisku, pēc iespējas plašākām masām pieņemamu literatūru. Runājot par literatūru, vārds “lēts” ir lietots ne tikai ekonomiskajā izpratnē, bet arī profesionālajā nozīmē. “Lētajai” literatūrai tiek pretnostatīta “dārgā”, kas ir augstvērtīga no literārās elites pozīcijas. Taču, pēc R. Zembaha domām, abstraktākā izpratne par “lēto” literatūru ir – “stilistiska neizkoptība (pat, ja tas būtu pavisam jauns stils, kam vēl nav nekādu kanonu) un tēmu klišeistikums (atražošana, atkārtošana ar minimālām sižetiskām variācijām), rakstot (un “baudot”) to, ko jau tāpat zinām”.³⁷

Šis skaidrojums atšķirībā no daudziem citiem pieļauj, ka arī idejām bagāts, taču neizkopta stila darbs ir “lēts”. Termins pieprasa jēdziena bināru pretstatīšanu “dārgajai” literatūrai, apzīmējums nav elastīgs, nepiedāvājot vidusceļu.³⁸

Neskatoties uz to, vai literārais darbs ir “lēts” vai “dārgs” un vai literārā darba stils ir izkopts vai neizkopts, mūsdienās lielu lomu spēlē mārketings, kas noteiktas formulas literatūru ātri pārdod lasītājam. Un, kā liecina pārdoto grāmatu tirāžas, mūsdienu erotiskais romāns ir kļuvis par masu kultūras žanru.

Jau pieminētajam E. L. Džeimsas erotiskā romāna “Piecdesmit Greja nokrāsas” (“Fifty shades of Grey”) fenomenam un pārdotajiem vairāk nekā 125 miljonu eksemplāriem, par līdzīgu fenomenu Latvijā var uzskatīt jaunās rakstnieces Karīnas Račko erotikos romānus, kas kopumā pārdoti vairāk nekā 40 000 eksemplāros.

---

³⁷ Zembahs, R. Par “lēto” literatūru : [par lit. Vērtējumu] / Rinalds Zembahs. Karogs, Nr. 2, 2004, 115.–116.lpp

³⁸ turpat

Tas Latvijas grāmatniecības tirgum ir liels skaits, ņemot vērā, ka vidēji daiļliteratūras grāmatām tirāža ir ap 1000 eksemplāru.³⁹ Turklāt Račko romāni ir vienīgie (vai vieni no nedaudzajiem) latviešu autora darbu izdevumi, uz kuriem tiek norādīts pārdoto kopiju skaits – 30000, tad 40000.

Šis pats skaits tiek nosaukts arī autores mājaslapā: “Autores romantiski erotiskie romāni *Saplēstās mežģīnes* (2017), *Debesis pelnos* (2018), *Samaitātā* (2018) un *Sasietā* (2019) pārdoti vairāk nekā 40 000 eksemplāru, iekarojuši pieprasītāko grāmatu topu virsotnes un neskaitāmu lasītāju simpātijas.”⁴⁰

---

³⁹Latvijas pārdotāko romānu autore Račko atklāj, kādi ir viņas ienākumi. Pieejams: <https://brivbridis.lv/latvijas-paardotaako-romaanu-autore-racko-atklaaj-kaadi-ir-vinjas-ienaakumi-12/>

⁴⁰ Pieejams: <https://www.karinaracko.com/>

2. EROTISKĀ ŽANRA PIEMĒRI LATVIEŠU LITERATŪRĀ

Šajā nodaļā sniegts ieskats erotikas žanrā latviešu literatūrā pirms Karīnas Račko darbiem, kā arī atspoguļoti lasītāju viedokļi par šīm grāmatām.

Latviešu literatūrā erotikas žanrs pārstāvēts visai nedaudz un epizodiski, salīdzinot ar pasaules literatūru. Par erotisko romānu un tā izcelsmi izdoti pētījumi daudzviet pasaulē un dažādās valodās – angļu, krievu, vācu, savukārt Latvijā un latviešu valodā teorētiskā literatūra par erotisko romānu atrodama visai ierobežotā skaitā. Latviešu literatūrzinātnē nav tiešu pētījumu par erotisko romānu, ir atrodamas vien fragmentāras atsauces.

Skaidrojumu šī žanra nepopularitātei devis rakstnieks Tāļivaldis Ķīķauka savā stāstā “Daiļliteratūra”: “[..] mūsu proza taču allaž ir bijusi tāda mazliet romantiska, liriska, attīrīta vai labākā gadījumā simboliska. Mūsu proza ir kā Kukažiņa, kā Annuža *Mērnīeku laikos*, kā saimniece Virzas *Straumēnos*, kas lēni un mērķtiecīgi nonāk savā gala punktā. [..] Bija jau arī visādi aizliegumi un bija teikts, ka latviešu valodā nevarot sīkāk aprakstīt mīlestības dīvainos un reizēm pat nepieklājīgos procesus, it sevišķi, ja tie atgādina dzīvniecisku aktivitāti. Nav mums daudz tādu stāstu, kā Jāņa Ezeriņa *Kādas blusas stāsts* vai *Pēdējā māja uz Pelnu kalna*, jo no erotikas mūsu stāstnieki ir vairījušies kā no uguns. Nē, mēs esam kultūras tauta un par tādām zemiskām izdarībām mēs nerakstām. Labi, lai jau frančiem ir viņu Mopasāns un Pjērs Luiss ar savu *Afrodīti*, lai angļiem ir viņu Lorencs ar *Lēdijas Čaterlijas mīļāko*, lai amerikāņiem ir viņu pornogrāfiskais Henrijs Millers ar savu *Neksus, Seksus, Pleksus, Reksus*, jeb kā viņš savas zemiskās grāmatas sauc. [..] īsti erotisku stāstu latviski uzrakstīt vienkārši nevarēja. Latvieši ir īsta zemnieku tauta un

seksa lietās tie ir ar zaļoksnējiem asniem cieši pie zemes. Pat nerātnajās dainās nav īsti erotisku rindu, bet ir tikai tautiskas rupjības.”⁴¹

Literatūrzinātnieks Ilgonis Bērsons raksta: “[Jānis] Veselis pirms bēgulības uzrakstīja dokumentālas atmiņas erotiskus “Mīlestības stāstus”, kuros minētas arī jaunības laika neretietes. Šie stāsti daļēji izmantoti Lūcijas Ķuzānes romānā “Sauls koka meklētājs” (2000). Manuskripts mašīnrakstā “Mīlestības stāsti” pilnībā nav publicējams, jo dzimumdzīves apraksti saistās ar konkrētām personām, kuru vidū ir pats Veselis. Šim darbam ir zināma biogrāfiska un kultūrvēsturiska nozīme, jo tajā darbojas (vai ir minētas) vairāk nekā simt personas.”⁴²

Domājams, ka mūsdienu latviešu lasītājs erotisko literatūru iepazīna 90. gadu sākumā, kad rūpīgi tika apgūts viss, kas padomju laikā tika aizliegts, tai skaitā Džeinas Enas Krencas, Džūditas Maknotas un citu, šodien jau aizmirstu autoru erotiskās lubenes, kuru romānos atspoguļojās atklātas gultas ainas.

Jāņem vērā arī fakts, ka latviešu erotiskajā literatūrā Karīna Račko nebūt nav celmlauze, viņu par vairākiem gadiem apsteidza jau Dace Rukšāne ar 2002. gadā izdoto romānu “Romāniņš”, kurā autore atklāti centās raksturot un skaidrot sievietes seksualitātes jautājumus. Autores debijas romāns kļuva ļoti populārs, izraisīja ažiotažu ne tikai Latvijā, bet arī ārpus tās.

---

⁴¹ Ķiķauka, T. Daļliteratūra. Jaunā Gaita, Nr. 221., 1971. Pieejams: <http://periodika.lv/periodika2-viewer/view/index-dev.html?lang=fr#issueType:P|issue:/ima1971n026|article:DIVL289|query:erotisk%C4%81%2520rom%C4%81na%2520erotiskos|panel:pa>

⁴² Bērsons, Ilgonis. Neretieši trimdas ceļos un mājās. Latvijas Vēstnesis 2003.g. 6. jūnijs. Pieejams: <http://periodika.lv/periodika2-viewer/view/index-dev.html?lang=fr#panel:pa|issue:/latv2003n085|article:DIVL151|issueType:P>

Tā publicists Jānis Liepiņš 2002. gadā, trimdas izdevumā “Latvija Amerikā” raksta: “Izglītošanas virspusība un aptuvenība, izvirzot jauniem cilvēkiem veiksmi par nozīmīgāku nekā zināšanas, jau ir devusi labas sekmes. Cik stulbināšana tālu gājusi, ikviens var pārliecināties, izlasot Daces Rukšānes “Romāniņu”, kas izdots ar Kultūrkapitāla fonda svētību un tiek koši reklamēts presē.”⁴³

Erotiskā tēma parādās arī Daces Rukšānes tajā pašā gadā izdotajā romānā “Beatrisēs gultas stāsti”, kas tāpat kā “Romāniņš” latviešu literatūras vēsturē uzskatāms kā erotiskās prozas paraugs.

Filozofs Vents Sīlis par romānu teicis: ““Romāniņa” fani nebūs vīlušies, jo arī “Beatrisēs gultas stāstu” centrā ir sievietes iekšpasaule jeb, precīzāk sakot, sievietes iekšpasaules attiecības ar ār pasauli un tās iemītniekiem vīriešiem. (..) Tiek turpināta arī mītiskā Ideālā Vīrieša tēla veidošana (“Romāniņā” tas bija Anrī, šeit — Henrijs), kuru tikpat labi var uztvert arī kā Mūsdienu Sievietes (otrs mītisks tēls) ilgu un sapņu summu. Tiek turpinātas pārdomas par seksualitāti, kura pastāv kā piektā dimensija, kur nestrādā neviens no šīs pasaules likumiem. Ar seksualitātes ār pasaulīgumu sasaucas abiem romāniem raksturīgas laika un tā nesto pārmaiņu traktējums — novecošana parādās kā kaut kas tāds, kas notiek kaut kur citur, ne šeit. Šķiet, ka laiks maina tikai sadzīves un materiālos apstākļus, pamudinot varoņus uz kādu rīcību, taču citādi tas ir gluži nekaitīgs. Visbeidzot jāatzīmē Daces Rukšānes valoda, kuras dabiskums ļauj bez pūlēm virzīties cauri romāna telpai, lai ik pa brīdim aiznestu pie burvīgas metaforas vai epiteta. (..).”⁴⁴

---

⁴³ Liepiņš, J. Stulbināšana kā valsts politika. Latvija Amerikā, Nr. 19, 2002. g. 11. maijs. Pieejams: http://periodika.lv/periodika2-viewer/view/index-dev.html?lang=fr#issueType:P|issue:/p_001_xlam2002n19|article:DIVL246|panel:pa

⁴⁴ Sīlis, V. Dace Rukšāne ‘Beatrisēs gultas stāsti’, 2002. Pieejams: <https://www.delfi.lv/kultura/news/books/dace-ruksane-beatrises-gultas-stasti.d?id=4144376>

Apskatot latviešu erotisko literatūru, nevar nepieminēt, ka erotiska un pornogrāfiska satura proza ir publicēta arī periodikā, piemēram, žurnālos “Žirafe”, “Princese”, “Melnā Pantera”, “Laterna”, “Sexer Prim” un citos.

2003. gadā žurnālu “Princese”, “Sexer Prim” un “Žirafe” izdevēji atklātā vēstulē LR Ministru kabinetam, par Ministru Kabinetā izskatīšanai pieteikto noteikumu projektu, kas paredz erotikos preses izdevumus iesaiņot necaurspīdīgā iepakojumā tādā veidā, lai būtu redzams vienīgi erotiskā materiāla nosaukums”, raksta:

“Latviešu erotiskie žurnāli “Princese”, “Sexer prim” un “Žirafe” iznāk kopš deviņdesmito gadu vidus [..]. Vietējie erotiskie izdevumi attiecīgās informācijas trūkuma apstākļos apgaismo un izklaidē latviešu lasītājus, piedāvā tiem iespēju publicēt vēstules un dalīties savā pieredzē, lasīt erotisko prozu (ne tikai vietējo, bet arī labāko ārzemju autoru tulkojumus), publicēt privātsludinājumus un ar mūsu izdevumu palīdzību sakārtot savu intīmo dzīvi.”⁴⁵

Latviešu literatūrā erotiskās prozas žanru pārstāv arī rakstnieki Andris Bergmanis (1945–2009). Šeit kā piemēru var minēt viņa skandalozo darbu “Kaili uz mēness ceļa” (2000), kas lasītāju vidū tika atzīts kā neapšaubāmi īsts erotiskais romāns. Tāpat erotisko prozu rakstījis arī Valdis Felsbergs (1966), kurš, piemēram, stāstu krājumā “Mazā nakts mūzika” (2011) rakstīja par sieviešu un vīrieša attiecībām erotiskā, pornogrāfiskā un pat vardarbīgā manierē.

Protams, te būtu minami vēl citi latviešu literatūras piemēri, tomēr vislielāko popularitāti šajā žanrā iemantojusi rakstniece Karīna Račko, kuras erotisko

---

⁴⁵ Pieejams: <https://www.delfi.lv/news/versijas/erotikas-izdevēji-atklata-vestule-lr-ministru-kabinetam.d?id=5574841>

romānu popularitāte un sašutums, ar kādu tie sabiedrībā tiek uztverti, liecina, ka tas ir notikums latviešu grāmatniecībā.

1. KARĪNA RAČKO LATVIEŠU LITERATŪRĀ

Šajā nodaļā aplūkota Karīnas Račko daiļrade, sniegti viņas uzskati par literatūru, saviem darbiem, kā arī atainota lasītāju neviennozīmīgā reakcija uz tiem.

3.1. Karīna Račko un viņas daiļrade

Karīnas Račko vārds literārajās aprindās parādījās salīdzinoši nesen, – 2017. gadā, kad klajā nāca viņas pirmais romāns “Saplēstās mežģīnes”.

Debijas romāns tapis pusgada laikā, kamēr autore atradusies bērna kopšanas atvaļinājumā: “Iedvesmas radīt un attīstīt šo stāstu, kā arī uzburēt seksuālās ainas tiešām netrūka, jau pašā sākumā varēju iztēloties šo stāstu no sākuma līdz beigām. Daudz grūtāk bija atlicināt laiku, lai uzrakstītu šīs 557 lapaspuses.”⁴⁶

Romāns izraisīja ažiotažu sabiedrībā, uzvirvoja diskusijas par plaģiātismu, valodas kvalitāti un lasītāja literāro gaumi. Neskatoties uz to, romāns parādās visvairāk lasīto grāmatu sarakstos bibliotēku mājaslapās⁴⁷, kamēr citi grāmatu ienīst un sauc to par “nacionālo kaunu”:

---

⁴⁶ Račko, K. Latviešu zobārste 29 gadu vecumā uzraksta īpaši pikantu erotisko romānu. Pieejams: <https://jauns.lv/raksts/sievietem/260140-latviesu-zobarste-29-gadu-vecuma-uzraksta-ipasi-pikantu-erotisko-romanu>

⁴⁷ Savicka, J. Lamā, bet pārķ – cilvēki nepagurst lasīt erotisko grāvēju “Saplēstās mežģīnes”. Pieejams: <https://www.lsm.lv/raksts/kultura/literatura/lama-bet-perk-cilveki-nepagurst-lasit-erotisko-graveju-saplestas-mezgines.a272398/>

“Es nezinu grāmatu, kuru ienīstu vairāk un gribētu saplosīt savām rokām un tad sadedzināt. Nacionālais kauns – “Saplēstās mežģīnes”.”⁴⁸

Grāmata tiek salīdzināta ar E.L. Džeimsas erotisko romānu “Piecdesmit Greja nokrāsas, tomēr pati autore atzīst, ka vairāk ietekmējusies no Džūdītas Maknotas darbiem, uzskatot tos par paraugu un iedvesmas avotu.

Karīna Račko saka: “Ja mēs runājam par romantiski erotisko žanru kā tādu, tad visos šajos darbos ir tāda kā formula. Ja mēs rakstām par attiecībām, ir kaut kādas lietas, ko aprakstām, un tad, es pieļauju, ka daļai lasītāju varētu rasties līdzības ar citiem darbiem, kas ir lasīti.”⁴⁹

Karīna Račko ir sertificēta zobārste, interese par rakstīšanu autorei bijusi jau kopš bērnu dienām: “Grāmatu pasaules burvību es iepazinu un iemīlēju jau agrā bērnībā – biju ne tikai aizrautīga lasītāja, bet arī pati rakstīju stāstus un miniatūras, pusaudžu gados aktīvi blogoju.”⁵⁰

Rakstniecei, kura savā mājaslapā un sociālajās vietnēs “Facebook” un “Instagrm”, sevi pozicionē kā populārāko Latvijas jauno rakstnieci, kopš 2017. gada ir savākts diezgan liels fanu pulks, – “Facebook” Karīnai Račko ir 15599 sekotāju, savukārt “Instagram” platformā – 12300 sekotāju .

---

⁴⁸Sproģe, L. Karīna Račko “Saplēstās mežģīnes”. Pieejams:
<https://vilkamidzenis.wordpress.com/2017/12/06/karina-racko-saplestas-mezgines/>

⁴⁹ Račko, K. Pieejams:
<https://www.lsm.lv/raksts/kultura/literatura/lama-bet-perk-cilveki-nepagurst-lasit-erotisko-graveju-saplestas-mezgines.a272398/>

⁵⁰Račko, K. Pieejams:
<https://www.delfi.lv/vina/personiba-un-brivais-laiks/vina-kas-iedvesmo/slavena-viena-vakara-karina-racko-par-iedvesmu-un-erotisko-dizpardoklu-popularitati.d?id=50949049>

Radīt katru gadu pa vienam jaunam erotiskā žanra romānam vai pat diviem romāniem viena gada laikā – tas jau līdzinās rūpnieciskai ražošanai. Ir šablons, kurā jāsaliek personāži un situācijas, un jāapraksta viss pēc žanra (labākajiem) paraugiem. Tas mudina domāt par to, kāda šiem darbiem ir literārā vērtība, kāda tā būs pēc gadiem un kas ir būtiskākais – prasme rakstīt, fantāzijas lidojums, vai spēja izmantot tirgus nišu un pārdot grāmatas, veidojot pareizu mārketingu.

Karīna Račko atzīst, ka: “Protams, izklaidējošajam un erotiskajam žanram ir sava specifika. Var uzskatīt, ka cilvēks ir primitīvs tāpēc, ka iekāro, uzbudinās, nodarbojas ar seksu... Seksuālā dziņa savā būtībā ir primitīva. Man kā ārstei šķiet veselīgi šo primitīvo šķautni sevī nenoliegt, jo noliegums jebkurā psiholoģiskajā sfērā kalpo kā augsne dažādām problēmām.”⁵¹

Pirmos trīs romānus Karīna Račko izdeva vienā no lielākajām Latvijas izdevniecībām “Zvaigzne ABC”, kuras grāmatnīcu tīkli atrodas visā Latvijā. 2019. gadā autore kopā ar vīru nodibināja SIA “Karīna Račko” un savu pēdējo romānu “Sasietā” (2019) izdeva pati. Šī tēma turpmāk maģistra darbā netiks apskatīta, taču ir vērts pieminēt, ka pēdējais romāns teksta kvalitātes un valodas lietojuma ziņā atpaliek no iepriekš iznākušajiem autores romāniem.

Autores uzvārds Latvijā ir atpazīstams un, neskatoties uz to, ka Karīnas Račko romantiski erotiskie romāni nav vērtējami kā literāri augstvērtīgi, grāmatnīcas topos tie atrodas topu augšgalā.

Savā profilā sociālajā vietnē “Facebook” Karīna Račko 2020. gada 13. augustā par sevi raksta: “Rakstniece, uzņēmēja, mārketinga speciāliste un projektu vadītāja, mazliet datordizainere, tirdzniecības menedžere, jā, arī

---

⁵¹ Žurnāls “9 Vīri”, maijs – jūnijs 2020, Nr. 48/49

pasūtījumu komplektētāja un pakotāja – tāds, lūk, ir manas dzīves raibais *multitaskings*, turklāt divas dienas nedēļā esmu arī zobārste un universitātes pasniedzēja, bet 24/7 – mamma. Esmu runājusi ar cilvēkiem, kuri ir pārsteigti, uzzinot, ka aiz Karīnas Račko zīmola nestāv iespaidīga komanda, un gadās brīži, kad visa man vienai patiešām šķiet mazliet par daudz. Taču šodien, kad pirmo 24 stundu laikā pēc iepriekšpasūtīšanas sākuma saņemti jau vairāki simti pasūtījumu un jauni turpina pienākt teju bez mitas, es izteikti jūtu, cik ļoti mīlu to, ko daru. Paldies Jums!”⁵²

Karīnas Račko piemērs rāda, ka grāmatu rakstīšana un izdošana var kļūt par veiksmīgas uzņēmējdarbības paraugu, nostiprinot pašas autorei publisko tēlu un popularitāti sabiedrībā.

3.2. Karīnas Račko romāni kā fenomens latviešu literatūrā

Šī fenomena izvērtējums vēl nav parādījies publiski literatūras pētniecības laukā, taču nedrīkst ignorēt, ka šī žanra literatūra tiek rakstīta un arī ļoti daudz pirkta un lasīta.

“Viņas erotiskais romāns “Saplēstās mežģīnes” ir kļuvis par sensāciju. Viņai izdevies atvērt jaunu lappusi latviešu literatūras vēsturē. Par viņas romānu viedokļi tik atšķirīgi un radikāli pretēji, cik dažādi cilvēki vispār spēj interpretēt – attiecības un seksu. Šis erotiskais romāns ir izpelnījies gan sajūsmu, gan noliegumu.”⁵³

---

⁵² Račko, K. Pieejams: <https://www.facebook.com/karina.kopmane>

⁵³ <https://www.la.lv/kultursoks-pirktako-gramatu-saraksta-latvija-negaidits-rezultats>

Par Karīnas Račko romāniem izdevniecības “Jānis Roze” grāmatnīcas mājaslapā lasāmas dažādas atsauksmes:

“Man patika arī abas iepriekšējās Račko grāmatas, taču šī ir citāda un uzrunāja pat vēl vairāk. Paldies, lieliski! (Inga)

Ļoti patika oriģinālais sižets, stāsts aizrāva jau no pirmajām lapaspusēm, un spriedze neatslāba līdz pat grāmatas beigām. Visu cieņu autorei par tik interesanta, drosmīga, emocionāli bagāta darba radīšanu. (Krista)

Pirmā grāmata super, otrā pavilka uz to pašu noti, trešā – Samaitātā, vienkārši brīžam gribējās aizvērt un nolikt nost. Tracina – sižets pazūd, seksa ainas, fantazijas uzpeld, un tā muļļā, kā gumiju uz 300 lpp. Sagaidīju, ko labāku, bet diemžēl lika vilties. (Liene)

Račko grāmatu nosaukumi mainās, bet saturs vienlīdz draņķīgs. Autore sirgst ar grafomāniju, bet izdevēji dēļ peļņas piever acis uz drausmīgo kvalitāti. (Linda)

Račko vajadzēja apmierināties ar pirmo grāmatu. Otrā vēl izspieda, bet trašajai jau tikai 300 lapas piespieda, pat visa pornogrāfija nepalīdzēja apjomu saraust. Jā, kā vārds rakstnieks Račko gadījumā kļūst necienīgi apzaimots. (Roze)”⁵⁴

Lasītājas Nellijas atsauksme par grāmatu “Debasis pelnos”: “Grāmatu izlasīju, ar cerību, ka varbūt Tas tiešām ir talants, tikai es nespēju To aizpežģinēm saskatīt.

---

⁵⁴Pieejams: <https://www.janisroze.lv/lv/gramatas/dailliteratura/latviesu-originaalliteratura/romantika-romani-sievietem/samaitata.html>

Pārfrāzējot kādu izlasītā sacerējuma domugraudu, šis pasākums bija manas dvēseles mazohisms. Kad izšķīros, lasīt vai nē, apzināti slāpēju iekšējo balsi, kas aizdomīgi purpināja: “Ja tādā mērkaķa ātrumā svaigi cepts manuskripts tiek bīdīts uz izdošanu, tad... “

Nu, ja, varētu gari un plaši apcerēt visas literārā izstrādājuma kvantitātes un kvalitātes, bet tas, manuprāt, būtu tieši tas pats, kas bērt pērles cūkām priekšā. Autore ar savu radošo izpausmju paškritiku neslimo. Izdevējai rūp izdevumu un ienākumu bilance. Žēl tikai redaktore, manuprāt, patiešām inteliģenta sieviete, atšķirībā no divām iepriekšējam, bet domāju, ka viņa kā profesionāle pati redz visus karaļa plikumus.

Secinājumi:

1. Domraksts ir vājš, vēl vājāks par iepriekšējo.
2. Prāts debesīs, deguns pelnos.
3. No sliktas literatūras neviens vēl nav nomiris, vai ne, Ieva?”⁵⁵

Vairākiem nozares profesionāļiem šī grāmata aktualizējusi jautājumu par robežām starp augsto un zemo literatūru un to, ko no katras sagaidīt, tāpat arī pavīdējuši strīdi par izdevēja atbildību pret lasītājiem.

“Izdevniecības “Latvijas Mediji” direktore Evija Veide, piemēram, uzskata, ka literatūru dalīt tā saucamajā “augstajā” un “zemajā” vispār nedrīkst:

“Nav sliktu grāmatu, vienkārši jāsaprot, kam tās jālieto, un cilvēki, kuri lasa populāro literatūru, jāciena tāpat kā tie, kuri izvēlas klasiku. Turklāt nebūt nevar viennozīmīgi apgalvot, ka, apzināti izdodot “komercliteratūras”

---

⁵⁵ Pieejams:

<https://www.goodreads.com/book/show/38598728-debasis-pelnos#>

produktus, izdevējs noteikti gūs peļņu, [...] Nereti tā saucamajā vieglajā literatūrā ir ielikts daudz informācijas par laikmetu, psiholoģiskie raksturojumi – var diskutēt, ka tie nereti ir stereotipiski, tomēr sniedz papildu elementus fabulas virzībai, turklāt pietiekami bieži satur bagātīgu informāciju par reālās dzīves kontekstu, tādējādi, arī lasot izklaidējošu grāmatu, lasītājs sevi kādā jomā izglīto.”⁵⁶

Savukārt Sandra Ratniece uzsver: “Grāmatnīcu plaukti ir gana pilni ar tulkotu triviālliteratūru, kura ir zemākā līmenī nekā Račko romāns un daži citi latviešu “vieglo žanru” darbi, tādēļ: “Mēs tomēr varam būt priecīgi, ka šāda tipa literatūra ir arī kaut cik lasāma.”⁵⁷

Grāmatu izdošanā ļoti būtiski ir dažādi mārketinga triki – piemēram, vadoties no tā, kāds ir grāmatas saturs, būtisks pat ir grāmatas izdošanas datums – vai tā ir Valentīna diena vai Ziemassvētki un Jaunais gads, skolu izlaidumu laiks vai 18. novembris. Vai arī, gluži vienkārši solījums, ka tas pārspēs jau iepriekš uzrakstītos romānus.

“Valentīndienā klajā laistais Karīnas Račko jaunais romāns “Debasis pelnos” jau guvis ievērību un Grāmatu izstādē Ķīpsalā ierindojies pirktāko grāmatu skaitā, ziņo apgāds “Zvaigzne ABC”.⁵⁸

“Ilgi gaidītus jaunumus izziņojusi latviešu seksa dižpārdokļu autore Karīna Račko – drīzumā iznāks viņas trešais romāns ar nosaukumu “Samaitātā”, un pati rakstniece sola, ka tas būšot viņas līdz šim provokatīvākais darbs.”⁵⁹

---

⁵⁶ Veide, E. Četru skandālu gads. Pieejams: <https://www.la.lv/cetru-skandalu-gads>

⁵⁷ Turpat.

⁵⁸ Pieejams:

<https://www.lsm.lv/raksts/kultura/literatura/debasis-pelnos-psihologisks-trilleris-ar-detektivliniju-un-romantiku.a269526/>

Jebkurā no šiem gadījumiem palielinās grāmatu noiets, jo grāmatas ir klasiska vērtība un nepārejošs dāvanu standarts. Būtiski grāmatu noietu ietekmē arī dažādi grāmatu svētki, kuros mēdz rīkot tikšanās ar autoriem, kad visi interesenti grāmatas var iegādāties un arī saņemt autora autogrāfu.

Atsevišķa kampaņa ir lasītāja sagatavošana grāmatas iznākšanai. Vispirms kā intriga tiek paziņots datums, kurā publiskos grāmatas nosaukumu. Tāpat ir iespēja iegādāties grāmatu jau pirms tās iznākšanas, visbiežāk par īpašu cenu, pretī saņemot grāmatas eksemplāru ar autora autogrāfu vai īpašu veltījumu. Tādās reizēs izdevēja rīcībā jau iepriekš nonāk līdzekļi, kas nepieciešami grāmatas izdošanai. Šādu mārketinga paņēmieni Karīna Račko izmanto sava piektā romāna “Netīrā” reklāmai:

“Veicot iepriekšpasūtīšanu, saņem grāmatu vēl pirms tās nonākšanas veikalos. Visās mājaslapā iegādātajās grāmatās ir autores autogrāfs, un ir iespēja pasūtīt personisku ierakstu.”⁶⁰

Protams, pēc grāmatas nākšanas klajā šie izdevumi tiek sarindoti grāmatnīcas skatlogā, virs grāmatām tiek pakārts liels plakāts ar milzīga formāta grāmatas vāka attēlu. Paralēli tematiskajos un pirktākajos žurnālos tiek publicētas sarunas ar autori.

2017. gadā Karīnas Račko sarakstītais erotiskais romāns “Saplēstās mežģīnes” ir viens no pieprasītākajiem romāniem bibliotēkās un lasītāju vidū ir iemantojis tādu popularitāti, ka simtiem cilvēku ir gatavi gaidīt rindā, lai to izlasītu.

---

⁵⁹Pieejams: <https://www.delfi.lv/izklaide/dzivesstils/stils/seksa-dizpardoklu-autores-racko-provokativako-romanu-sauks-samaitata.d?id=50500329>

⁶⁰Pieejams: <https://www.karinaracko.com/novels/netira/>

Bibliotēku pārstāvji ir vienisprātis, un atzīst, ka rindu lielums ir mainīgs, tāpēc katru dienu ir citi rādītāji. Lai izvairītos no lielām rindām, bibliotēkas iepērk arī iecienītāko grāmatu papildus eksemplārus.

Par šo situāciju bibliotēkās sašutis ir rakstnieks Aivars Kļavis: “Un ko tad Latvijas lasītājs visvairāk pieprasa? Bibliotēkas plauktos rindojas lubu romānu tulkojumi ar krāšņām mīlasmeldzīgām sieviešu sejām uz vāka. Starp citu – ziniet, kura grāmata šobrīd Latvijā ir pati pieprasītākā, resp., pirtākā? Erotiskais romāns, ko sarakstījusi pašmāju zobārste, kas nu jau tiek dēvēta par rakstnieci, – “Saplēstās mežģīnes” saucas romāns. Drīz vien viņai uzradās “konkurente”, kas citā izdevniecībā laida klajā savas erotiskās fantāzijas. Šim “literārajam žanram” asprāši – žurnālisti pat devuši īpašu nosaukumu – “pežģīnes” (piedodiet!). Un nu lielais jautājums – vai un cik tālu izpatikt masu gaumei, turklāt par pašvaldības naudu iepērkot grāmatas? (Īpašu rakstu pelnījis temats “Valsts grāmatu iepirkums bibliotēkām”, kas šobrīd ir tik “plāns” un neprognozējams, ka neviens nopietns grāmatizdevējs ar to nerēķinās. Bet – vajadzētu gan! Ja jau valsts budžetā paredzēti līdzekļi kultūrizglītībai.)”⁶¹

Tātad Karīnas Račko romāni ir ne tikai pirtāko grāmatu saraksta augšgalā, bet arī Latvijas bibliotēkās lasītāji ir gatavi stāvēt rindās, lai tiktu pie romānu lasīšanas. Liela nozīme ir mārketinga kampaņām un paņēmieniem, kas nodrošina un nostiprina gan autora, gan viņa rakstīto grāmatu apgrozījumu un popularitāti lasītāju lokā.

Te arī jāmin tas, ka jaunākie erotiskie un romantiski erotisko romānu autori nav nekādi žanra aizsācēji, tie būtībā turpina jau priekšgājēju aizsāktu tradīciju. Turpina to, kas jau ir latviešu literatūras vēsturē. Erotiskais romāns

---

⁶¹ Kļavis, A. Uzbrukums demokratijai vai vienkārši – lauku bibliotēku slēgšana? Brīvā Latvija 2018.gada 20.marts. <http://brivalatvija.lv/sakumlapa/uzbrukums-demokratijai-vai-vienkarsi-lauku-biblioteku-slegsana-?mobile=ok>

bija un ir populārs gan Latvijā, gan ārzemēs, taču jautājums, protams, ir par to, kāpēc tieši šie romāni ir uzsākuši tādu viļņošanos sabiedrībā un kas tiem vēl sekos.

4. EROTISKĀ ROMĀNA IEZĪMES KARĪNAS RAČKO ROMĀNOS

Šajā nodaļā aplūkotas erotiskā romāna iezīmes četros līdz šim izdotajos Karīnas Račko romānos: “Saplēstās mežģīnes” (2017), “Debesis pelnos” (2018), “Samaitātā” (2018) un “Sasietā” (2019). 2020. gada septembrī iznāks Karīnas Račko piektais romāns “Netīrā”.

Romāna mikrostruktūras uzskatīt par formulu – un šajā maģistra darbā par romantisko formulu – ļauj to atbilstība naratīva definīcijai. Pats vienkāršākais naratīvs ir stāsts, kura notikumu ķēde ir cēloniska. Par naratīvu nevar uzskatīt stāstu, kuram nav sižeta. Citiem vārdiem – “naratīvs ir teksts, kuru strukturē notikumu secība, ko šis teksts prezentē”.⁶² Romantiskais romāns ietver astoņus elementus, kurus romantiskā romāna pētniece Pamela Regisa (*Pamela Regis*) atzīst par nepieciešamiem:

2. sabiedrība, kurā notiek romāna darbība, ir tāda, kurā galveno varoņu savienība varētu ienest pozitīvas pārmaiņas, kaut ko vērst “uz labu”;
3. varoņu satikšanās;
4. barjera starp mīlētājiem;
5. mīlētāju savstarpējā pievilcība;
6. savstarpēja atzīšanās mīlestībā;
7. rituālas nāves brīdis, kad savienība liekas neiespējama;
8. jaunas informācijas iegūšana, kas mīlētājiem palīdz pārvarēt šķērslī;
9. saderināšanās.⁶³

Taču tas nenozīmē, ka jebkurā romantiskajā naratīvā noteikti jābūt visiem astoņiem elementiem. Pamela Regisa norāda uz to, ka romantisko naratīvu

---

⁶² Introducing Cultural and Media Studies: A Semiotic Approach. Ed. by Thwaites, T., Davis, L., Mules, W. New York: Palgrave. 2002, p. 118

⁶³ Regis, P. A Natural History of the Romance Novel. Philadelphia: University of Pennsylvania Press 2003, p. 109.

iespējams izšķirt dažādu žanru romānos.⁶⁴ Tādā gadījumā daži elementi var iztrūkt, citi – nākt klāt.

Arī Karīnas Račko darbos novērojami romantikas romāniem raksturīgie naratīva elementi, kuri arī turpmāk darbā tiks apzināti un raksturoti.

Lai gan Latvijā lasītāji, runājot par Karīnas Račko romāniem, tos pozicionē kā erotisko prozu, iedziļinoties viņas darbos, jāatzīst, ka viņas četri romāni vairāk atbilst romantiski erotiskajai prozai, jo tajos noteicošā ir varoņu mīlasstāstu līnija, nevis pašmērķīga erotisko piedzīvojumu meklēšana, kā tas raksturīgs erotiskajai prozai. Pati romānu autore savus darbus pielīdzina romantiski erotiskajam žanram. Savukārt viņas jaunākais, piektais, romāns “Netīrā”, kas iznāks 2020. gada septembrī, nodēvēts par psiholoģiski erotisku trilleri.

Atbildot uz jautājumu, kas iedvesmoja rakstīt šāda veida literatūru, Karīna Račko atbild: “Es sev necenšos uzstādīt žanra robežas. Taču man vienmēr bijis un vēl aizvien ir interesanti analizēt cilvēka jūtu gammu, saistīt un skaidrot seksualitāti ar psiholoģiju. Iedvesmoties tam var ik uz soļa.”⁶⁵

Visos autores romānos varoņi atrodas īstas mīlestības meklējumos, kas aizsākas ar fizisku pievilkšanos, – abu tēlu jūtas parasti kaut kādā veidā ir sociāli netipiskas vai aizliegtas, taču iznākumā, pēc vairāku šķēršļu pārkāpšanas, pārvarēšanas, šis stāsts noslēdzas ar patiesām jūtām, tradicionālu iznākumu (*happy ever after* – termins, ko izmanto literatūrzinātnē, – laimīgi mūžīgi mūžos), kas ir obligāta romantiski erotiskā romāna sastāvdaļa.

---

⁶⁴ Turpat., 47–50. lpp.

⁶⁵ No maģistra darba autores sarunas ar rakstnieci Karīnu Račko sociālajā vietnē Instagram (03.09.2020.)

Kā jau Žanru literatūrai piederīgie darbi, šie erotiskie, romantiski erotiskie romāni balstās uz lasītājiem viegli atpazīstamu formulu. Tā Karīnas Račko romānos abu galveno varoņu satikšanās ir likumsakarīga, tā ir kā liktenis, neizskaidrojams spēks, kuram nevar pretoties.

Romāna “Debesis pelnos” galveno varoņu pirmo tikšanos Karīna Račko apraksta kā palēninātu filmu: “Stefans pats īsti nesaprata, kas tieši piesaistījis viņa uzmanību jaunajai sievietei, kura sēdēja pie galdiņa pāris metru attālumā no skaļās kompānijas, malkodama *Mojito* un smiedamās par kādu draudzenes pateiktu joku, taču piepeši visa terase šķita kā sasalusi un trokšņi apklusuši – bija tikai viņa un viņas melodiskie smieklī.”⁶⁶

Tāpat arī romānā “Sasietā” šī pirmā tikšanās aprakstīta kā neizskaidrojams pievilksanās spēks: “Un tomēr kaut kas šķita citādi. Kāds neizskaidrojams spēks lika Markam palēnināt gaitu. Viņa acis ieurbās svešinieciņā, skatiens pārlidēja sievietes pievilcīgajam augumam un uz sekundes simtdaļu aizkavējās pie izteismīgajām krūtīm piegulošajā kleitas korsetē.”⁶⁷

Līdzīgi arī romānā “Samaitātā” galvenā varoņa Rainera pievilksanās notiek hormonu līmenī. Viņš zaudē spriestspēju un domā tikai par seksu: “Krēslā pie tēva sāniem – vietā, kas reiz pēc visiem rakstītajiem un nerakstītajiem likumiem bija pienākusies viņa mātei, – sēdēja Adriāna, un katrs sīkākais nervu receptors Rainera ķermenī piepeši šķita aktivizējamies.”⁶⁸

Erotiskajā romānā intīmo attiecību attēlojums, protams, ir neiztrūkstošs faktors. Karīnas Račko romānos intīmās attiecības starp vīrieti un sievieti ir plaši aprakstītas, un visos romānos tās ir diezgan līdzīgas. Neatkarīgi no tā,

---

⁶⁶ Račko, K. Debesis pelnos. Rīga: Zvaigzne ABC, 2018, 27. lpp.

⁶⁷ Račko, K. Sasietā. Rīga: Autora izdevums, 2019, 44. lpp.

⁶⁸ Račko, K. Samaitātā. Rīga: Zvaigzne ABC, 2018, 27. lpp.

vai šīs attiecības atainotas detalizēti, vai autore aprobežojusies ar klišejiskiem tekstiem, žanra pieteikums “erotiskais romāns” ir sava veida grāmatas pārdošanas garants.

Romānā nav neglītu vai kaut kādā ziņā fiziski nepilnvērtīgu vai mazāk pievilcīgu cilvēku. Tikai ideāli augumi un ārkārtīga seksuālā pievilcība. Jāatzīst, ka tādi ir visi Karīnas Račko romānu galvenie varoņi, Tādejādi caur romāna tēliem iespējams izdzīvot sapni par pilnvērtīgu seksuālo dzīvi.

Romāna “Saplēstās mežģīnes” galvenie varoņi ir tādi kā seksa supervaroņi: “Ketlīnas mute piepeši izkalta. Vīrieša brīdinājums šķita aizceļojam taisnā virzienā uz viņas kājstarpī, liekot tai uzliesmot nevaldāmās alkās. [..] Džonatans izvilka locekli, liekot Ketlīnai sašutumā iegaudoties, tomēr jau nākamajā mirklī atgriezās atpakaļ – spēcīgi un dziļi.”⁶⁹

Tāpat arī romānā “Debasis pelnos”: “Vanesa alkatīgi tiecās pretī Stefana dziļajiem, agresīvajiem grūdieniem, satvēra zobos vīrieša apakšlūpu, iecirta nagus viņa mugurā. Vīrieša neatkārtojamā garša, kairinošā smarža, lieliskais karstums, kas viņu tik ideāli piepildīja, – tas viss lika meitenei zaudēt jebkādu saikni ar realitāti. Intensīvais orgasms šķita iesveļam jaunu dzīvību katrā Vanesas būtības šūnā. Viņa klusi iekliedzās ekstāzē, ilgodamās, kaut būtu iespējams apturēt laiku tieši šajā mirklī, kad viņi atkal bija viens vesels. Sajutis meitenes muskuļu krampjaino pulsāciju, Stefans izdarīja pēdējo spēcīgo grūdienu un, augumam nevaldāmi noraustoties, sasniedza kulmināciju tūdaļ pēc viņas.”⁷⁰

---

⁶⁹ Račko, K. *Saplēstās mežģīnes*. Rīga: Zvaigzne ABC, 2017. 321. lpp..

⁷⁰ Račko, K. *Debasis pelnos*. 364. lpp.

Intīmo ainu autores romānos netrūkst, to attēlojumos Karīna Račko cenšas būt oriģināla, turklāt abiem partneriem, kā par brīnumu, vienmēr ir lieliska saderība, un abi ir spējīgi kopā sasniegt orgasmus, pat neskaitāmus.

“Tad divi vīrieša pirksti lēni ieslīdēja viņā, un Vanesa atlieca atpakaļ galvu, prātam izšķīstot iekāres liesmās. “Tu vari gan,” Stefans nepielūdzami uzstāja, ar īkšķi neatslābstoši vilkdams apļus ap meitenes klitoru. Pirksti kustējās meitenē – sākumā viegli un uzmanīgi, tad, jūtot viņas ķermeņa atsaukšanos, arvien ātrāk un spēcīgāk. “Es gribu, lai tu beidz, mazā. Lai aizmirsti to, cik nepareizi mēs to visu sākām. Turpmāk es tev likšu justies tikai un vienīgi šādi.”

Taču jāatzīst, ka romānu intīmo attiecību apraksts nav pašmērķīgs. Tas raksturo abu varoņu seksuālo tieksmi vienam pret otru, kas noved pie nopietnām attiecībām. Ja šīs intīmās attiecības izsvītrotu no romāna, tad pāri paliktu pasakas karkass, kas principā ir stāsts par Pelnrušķīti, Sniegbaltīti, – daudziem lasītājiem zemapziņā atpazīstamo struktūru un arhetipu, kuru lasītājs atpazīst, pat ja apzināti to nesaprot, un tieši tāpēc pieredzējis lasītājs šos romāna sižetus lielā mērā varēs jau paredzēt uz priekšu, un tas nepārlicinās.

Autore spēlējas ar attiecību lomām, kur vīrietis ir dominējošs, bet sieviete padevīga, ne tikai materiālā, bet arī seksuālā līmenī. Tas mudina domāt, ka, lai pakļautu sievieti, ir nepieciešams to nopirkt – gan ar dažādām dzīves perspektīvām, piemēram, darba piedāvājumu, dārgām zīmolu lietām, ceļojumiem vai vakariņām restorānā un tamlīdzīgi.

Literatūras pētnieks Seržs Fošro, raksturojot erotiskā romāna žanra varoņus, raksta: “ [...] viņi bērnišķīgi tiecas pēc muižnieku tituliem, visāda veida

“pasakaini” bagātiem rūpniekiem, arhibīskapiem, augstiem ierēdņiem, īsi sakot “šīs pasaules varenajiem.”⁷¹

Karīna Račko savos romānos vīrieša tēlu atveido dominējošu, tādu, kuram patīk pakļaut sievietes, bez tam sievietēm šajos romānos šis modelis ir ne tikai pieņemams, viņām tas patīk.

““Man tevis nekad nepietiks,” Marks neķītri pasmīnēja.

“Reizēm man liekas, ka es augām dienām to vien daru, kā domāju, kāda tu esi gultā.”

“Kāda tad es esmu?”

“Tu ļoti labi zini, kāda esi,” vīrieša balss ieskanējās zemāk, glāsmaināk. “Tāda sieviete, par kādu sapņo visi vīrieši... Un tomēr tu esi mana. Tu pat nevari iedomāties, cik varenam tas liek man justies.” Marka plaukstas apvijās ap Denīzes vidukli un paslīdēja zem kreklīņa, lai noglāstītu plakano vēderu. “Gribu, lai arī tad, kad neesi man līdzās, šīs sasodīti seksīgās biksītes nepārtraukti ir miklas tāpēc, ka tu gribi mani.”

Denīzei pārskrēja karstas tirpas. Avokado kauliņš izslīdēja no krēmīgā augļa un tur ar troksni noripoja uz virtuves dēlīša.

“Gribu, lai tavas lūpas vienmēr ir pietūkušas no tā, cik ilgi un dziļi esi ņēmusi mutē manu locekli,” Marks turpināja. Plaukstas zem sievietes kreklīņa virzījās augstāk, līdz sasniedza krūtis. Vīrietis pavirpināja pirkstos

---

⁷¹ Fošro, S. Aristokrāta mīlestība jeb erotiskā romāna „noslēpumi”. Literatūra un Māksla, 1971.gada 26.jūnijs. Pieejams:<http://www.periodika.lv/periodika2-viewer/view/index-dev.html?lang=fr#panel:pa|issue:/lima1971n026|article:DIVL289|issueType:P>

piebriedušos krūšu galiņus un pasmaidīja, kad Denīzes augums instinktīvi izliecās, krūtis izslējās, gurni tiecas pretī cietajam, dzimumloceklim.”⁷²

Kā norāda Eimija Kvāla: “Līdzīgi tam, kā sieviešu literatūra izlīdzina sievietes karjeras panākumus ar viņas romantiskajiem panākumiem, arī romantikas žanrs mēdz naudas un materiālās ekstravagances jēdzienu savīt ar heteroseksuālas savienības erotiku. Romantiskajos romānos nauda un patērieciskums ir galvenie varas dinamikas elementi starp vīriešu un sieviešu varoņiem.”⁷³

Šo piemēru redzam arī Karīnas Račko romānos, kur materiālās vērtības ir ļoti būtiska romānu sižeta sastāvdaļa.

““Tu esi kopā ar mani, Vanesa. Es nepieļaušu, lai notiek kaut kas slikts,” Stefāns apsolīja, lēni, bet noteikti bīdīdams meiteni uz automašīnas pusi. “Tu neesi pa īstam dzīvojusi, ja neesi nodarbojusies ar seksu vai vadījusi automašīnu. Mēs labosim abus šos faktoros.”

“Tas ir neprāts.” Vanesa nogrozīja galvu, padevīgi iegrimdama ekskluzīvās mašīnas ērtajā melnās ādas sēdekļī. “Es nespēju noticēt, ka patiešām taisos tev paklausīt.”

Ieņemdams vietu meitenei blakus pasažieru sēdekļī, Stefāns velnišķīgi smaidīja. “Tici man, tu iemācīsies man paklausīt. Un ne tikai attiecībā uz mašīnas vadīšanu.”⁷⁴

---

⁷² Račko, K. Sasietā, 192. lpp.

⁷³ Quale, A. E. Pursuit of Empowerment: The Evolution of the Romance Novel and Its Readership in *Fifty Shades of Grey*. A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Arts in English Studies, Minnesota State University, Mankato, Minnesota, April 2014.

⁷⁴ Račko, K. Debesis pelnos. 2018, 177.lpp.

Jautājot Karīnai Račko par līdzībām ar citiem romāniem, viņa saka, ka tādas neredz “Būtībā vienīgais kopīgais elements, manuprāt, ir vīrišķīgs, dominējošs galvenais varonis, bet tas savā ziņā ir fundamentāls faktors, bez kura erotiskā literatūra vispār nevar pastāvēt.”⁷⁵ Jāpiebilst, ka erotiskajai literatūrai šāda nosacījuma gan nav.

“Stefans jau sen apzinājās savu varu pār pretējo dzimumu. Sievietes vienmēr atpazīst alfa vīriešus un tiecas pēc tiem. Tas ir neapstrīdams fakts, un tajā nav nekā romantiska. Pievilcības pamatā ir dzīvniecisks impulss, primitīvs pašsaglabāšanās un sugas turpināšanās instinkts. Intelektu par mīlestību liek saukt to, kas patiesībā ir vienkārši fizioloģiska pamatvajadzība. Cilvēki no plēsīgiem zvēriem atšķiras vienīgi ar smadzenēm, tieši tāpēc spēj būt vēl daudzkārt ļaunāki”.⁷⁶

Patriarhālajā sabiedrībā vīrietis rūpējas par sievieti, apgādā viņu ar visu nepieciešamo, nodrošina pārtikušu dzīvi. Karīna Račko romānos nekautrējas pārkāpt robežu, kad dominējošais vīrietis sievieti sāk uztvert kā savu īpašumu, uztverot viņu kā lietu, kurā investēt un ieguldīt.

“Stefans paraustīja plecus. “Oficiāli tā ir uzņēmuma jahta. Vīrietim, kurš daudz strādā, nepieciešams arī pilnvērtīgi atpūsties. Man patīk investēt naudu lietās, kas var sagādāt prieku.”

“*Tas attiecas arī uz sievietēm*”, viņš pašsaprotami nodomāja. Šobrīd Stefans pavisam noteikti gribēja investēt Vanesā. Meitenei pietāvētu briljanti, viņš nosprieda, izsmalcināta kaklarota un pieskaņoti auskari. Viņš aizvedīs viņu uz dizaineru veikaliem – *Chanel, Prada, Louis Vuitton*, visur, kur vien viņa vēlēsies. [...] Iespējams, viņam vajadzētu noīrēt meitenei dzīvokli. un nopirkt

---

⁷⁵Račko, K. Pieejams: <https://www.delfi.lv/kultura/news/books/nemeginiet-atkartot-to-majas-pasi-alise-zarina-par-seksa-dizpardokli-debesis-pelnos.d?id=50015407>

⁷⁶ Račko, K. Debesis pelnos. 23. lpp.

automašīnu. Kaut ko sievišķīgu – un pavisam noteikti sarkanu. Varbūt mercedesu – vai Audi. Un pierunāt iestāties autoskolā, cik drīz vien iespējams. Stefans negrasījās ļaut savai mīļākajai dzīvot kopmītnēs vai izmantot sabiedrisko transportu.”⁷⁷

““Ko man tev atvest?” Jau paspējis aizmirst pirmītējās dusmas, Ēriks smaidīja, pat nenojauzdams par Adriānas pārdomām un sirdsapziņas pārmetumiem. “Varbūt smaržas? Tās jaunās Armani, kuras tu vēlēties? Ja izdosies izbrīvēt laiku, nopirkšu tev kādu pārīti *Jimmy Choo* vai *Miu Miu*. Redzi, cik labi es pārzinu tavu gaumi.”⁷⁸

Dominējošais vīrietis visspilgtāk izpaužas tieši seksta ainās, kur sieviete tiek pakļauta un gūst baudu no partnera valdonības:

“Pirmais mežonīgais grūdiens aizcirta Adriānas elpu. Augumu caururba Rainera neapraktāmā svelme, zemeslode piepeši šķīta sašūpojamies, un meitene ciešāk iekrampējās vīrieša tetovētajos bicepsos, it kā bez viņa sniegtās stabilitātes varētu pacelties gaisā un aizlidot. Rainers valdonīgi atrāva atpakaļ Adriānas galvu, lai ielaistu zobus viņas kaklā, un piepeši meitenei šķīta, ka vīrietis ir it visur – viņu iekarojis, pakļāvis, ieguvis, pārņēmis vispilnīgākajā iespējamajā veidā, un ar to tik un tā nebija gana. Kaisles neprātā Adriāna kļuva nevaldāma, viņa kustējās Raineram pretī tikpat alkatīgi, mežonīgā ritmā augšup un lejup, iecirta nagus vīrieša platajā mugurā, iekoda kaklā, tieši tāpat kā pirms brīža bija rīkojies viņš, ar katru baudkāro vaidu neapzināti lūgdamās pēc eiforijas sniegtās brīvības.”⁷⁹

Vīrieša tēls Karīnas Račko romānos ir gandrīz nereāls, tas līdzinās fantāzijās uzburtam sieviešu sapņu tēlam. Šajos romānos princis neierodas pasakā

---

⁷⁷ Račko, K. Debesis pelnos. 125.lpp.

⁷⁸ Račko, K. Samaitātā. 63.lpp.

⁷⁹ Račko, K. Samaitātā. 131. lpp.

pieminētā baltā zirgā, zirga funkciju pilda eleganta un dārga mašīna vai mocis; šim princim ir veiksmīga karjera, solīds konts bankā un izcila spēja savaldzināt sievietes ar savu izskatu vien. Visu četru romānu galvenie varoņi ir tik līdzīgi, ka tik pat labi tas varētu būt viens un tas pats cilvēks:

“Tumšmatainais garā auguma svešinieks bija vīrišķīgas elegances un izsmalcinātas gaumes paraugs, itin kā nupat izkāpis no kino ekrāna vai kāda glancēta augstās modes žurnāla vāka. Ģērbies piegulošā, sniegbaltā krekļā un tumši pelēkās auduma biksēs, viņš ar savu stilu, stāju, nevainojami nospodrinātajiem apaviem un iespaidīgu rokaspulkstenu apliecināja nepārprotamu piederību privileģētam dzīvesveidam. Tomēr viss pārējais vīrietī šķita neizskaidrojami... *nepieradināts.*”⁸⁰

“Tagad divdesmit astoņu gadu vecumā mediji dēvēja Raineru Milleru par vienu no talantīgākajiem Latvijas jaunajiem teātra aktieriem, tomēr viņš tik un tā ne par mata tiesu nebija mainījis savu ekscentrisku, izlaidīgo dzīvesveidu. [...] Rainers brauca ar melnu motociklu, lauza grūpiju sirdis un dzēra vairāk, nekā bija iespējams iedomāties. Viņš bija galējību cilvēks, nepieklājīgs, rupjš un absolūti neciešams. Un ellišķīgi seksīgs.”⁸¹

“Arī Marks paralēli studijām bija veiksmīgi kāpis pa pašrocīgi izvēlētās karjeras kāpnēm, pakāpeniski iekarojot Latvijas mūzikas industriju un nonākot slavas zenītā. Viņš spēlēja ģitāru, rakstīja dziesmas, iesaistījās dažādos muzikālos projektos. [...] Markam piemita ne tikai talants, bet arī skatuves šarms, fiziskā pievilcība, ko sievietes, protams, nespēja nepamanīt, izteikta ambiciozitāte un vēl izteiktāks egoisms.”⁸²

---

⁸⁰ Račko, K. Debesis pelnos. 17. lpp.

⁸¹ Račko, K. Samaitātā. Rīga. 21. lpp.

⁸² Račko, K. Sasietā. 29.-30. lpp.

“Talantīgais plastikas ķirurgs Džonatans Holsts tiek dēvēts par visā valstī iekārojamāko vecpuiši. Viņš ir radis pārdoši izmantot dzīves piespēlētās iespējas un nesaudzīgi plosīt sievietu sirdis”.⁸³

Romantiskais romāns nodrošina lasītājus ar fantāzijas pieredzēm un bēgšanu uz laimīgāku un aizraujošāku realitāti. Šo fantāziju pieredžu mērķis ir imersija. Lasītājs nonāk vidē, kur seksuālie un erotiskie prieki ir vai nu nepārprotami, kodēti, vai aizliegti, atkarībā no dzimuma un seksualitātes normām, kas ir tekstā.

Kamēr sižetu ievietošana vēsturiskā vidē vai fantāzijas pasaulē, kas ir tālu no lasītāju ikdienas, ir svarīga metode, lai romantiskajās fantāzijās iniciētu imersiju, – divi papildus rakstīšanas paņēmieni, fokusā nostādot ēdienu un apģērbu, nostiprina šo procesu un savieno lasītāju ar stāsta varoni.⁸⁴

Patērētājsabiedrībā, kurā par cilvēka dzīves līmeni un rocību mēdz spriest pēc tā, kas tev mugurā, būtisks cilvēka dzīves līmeņa rādītājs ir spēja iegādāties dažādu plaši atpazīstamu ekskluzīvu zīmolu lietas – apģērbus, apavus, aksesuārus, rotas, u.tml.

Seržs Fošro jau 1971. gadā atzīst, ka “vienas no erotisko romānu autoru galvenajām rūpēm ir visdažādāko atribūtu un detaļu atlase, kuriem ir nozīme “patērētāju sabiedrībā.” Nekad nepalaidiet garām izdevību precīzi norādīt uz slavenu firmu un uzsvērt to parasto vai luksusa priekšmetu augsto kvalitāti, kuru lieto vai gribētu lietot jūsu lasītāji.”⁸⁵

---

⁸³ Račko, K. Saplēstās mežgīnes. 2017, 18. lpp.

⁸⁴ Quale, A. E. Pursuit of Empowerment: The Evolution of the Romance Novel and Its Readership in Fifty Shades of Grey By, A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Arts in English Studies, Minnesota State University, Mankato, Minnesota, 2014, 48.-49. lpp.

⁸⁵ Fošro, S. Aristokrāta mīlestība jeb erotiskā romāna „noslēpumi”. Literatūra un Māksla, 1971.gada 26.jūnijs. Pieejams:<http://www.periodika.lv/periodika2-viewer/view/index-dev.html?lang=fr#panel:palissue:/lma1971n026|article:DIVL289|issueType:P>

Realitātē ekskluzīvu dzīvesveidu var atļauties retais, bet grāmatās viss ir iespējams. Ja romāna lasītāji to nevar atļauties, tad tā varoņi, saprotams, var. Karīnas Račko romānos, gluži kā brīnumpasakās, varoņu rīcībā ir gan dārgas automašīnas, gan konkrētu zīmolu lietas kā turīgas dzīves un finansiālo iespēju apliecinājums.

Piemēram, romāna “Saplēstās mežģīnes” galvenā varone Ketlīna Rozenfelde valkā ekskluzīvu pulksteni vismaz desmit vidusmēra Latvijas iedzīvotāja mēneša algas apmērā: “Atlaidusies ērtajā, ar mīkstu krēmkrāsas auduma polsterējumu pārvilktajā krēslā, neuzkrītoši palūkojusies savā smalkajā *Cartier* rokaspulkstenī un iedzērusi vēl malciņu patīkami vēsā *Taittinger*, viņa prātoja, cik daudz laika nāksies pavadīt nāvīgi garlaicīgajās, tik tikko paciešamajās svinīgajās ģimenes pusdienās.”⁸⁶

Romāna “Sasietā” varone ne tikai valkā ekskluzīvus apavus un pērk dizaineru apģērbus, bet arī ignorē sabiedrībā noteiktās normas, jo var atļauties “samaksāt par visu”: “Vienaldzīgi atlocījusi aiz *Volkswagen touareg* džipa stikla tīrītāja aizsprauto soda kvīti par auto novietošanu neatļautā vietā, Denīze iestūķēja lielo, ar *Katya Katya Shehurina* logo rotāto papīra maisu bagāžas nodalījumā. Sievieteī taču pienāktos izjust kādas emocijas, saņemot kāzu kleitu, viņa aukstasinīgi prātoja, uz desmit centimetru augstajiem *Christian Louboutin* papēžiem balansēdama pa Vecrīgas bruģi līdz mašīnas durvīm”.⁸⁷

Ekskluzīvo zīmolu klātbūtne romānos ir uzkrītoša, lai neteiktu – pārspīlēta un romānā aprakstītajai videi nepiemērota.

“Arī restorāna apmeklējumam māte bija gatavojusies pēc pilnas programmas – skaistumkopšanas salonā ievēdota frizūra, profesionāls meikaps un

---

⁸⁶ Račko, K. *Saplēstās mežģīnes*. 7.lpp.

⁸⁷ Karīna Račko, *Sasietā*. 132. lpp

izsmalcināta tumšzila tafta kleita no *Prada* jaunākās kolekcijas. Varētu domāt, ka viņa ieplānojusi apmeklēt kādu *Riga Fashion Week* modes skati, nevis vienkārši papusdienot kopā ar vienīgo meitu. Liliāna nekad neaizmirsu Adriānai atgādināt, viņasprāt, sievietes dzīves svarīgāko likumu – izskatīties satriecoši jebkurā laikā un situācijā.”

“Esmu noilgojusies pēc auksta šampanieša,” Sofija viņam iepretim paziņoja, noņemdamā no acīm ekstravagantās *Chanel* saulesbrilles un nevērīgi ievietodama tās košsarkanā, apģērbam nevainojami pieskaņotā *Hermes* rokassomiņā.”⁸⁸

Lasītāja uzmanību mēdz iekarot vai piesaistīt romāna norises vietas un darbības fons. Fakts, ka romāna darbība notiek Latvijā, palīdz lasītājiem identificēties ar tekstu, turklāt ir interesanti lasīt, kā autore atspoguļo šīs vietas, kurās daļa romānu lasītāju ir bijusi, bet citās – vēlējušies pabūt.

Literatūras pētnieks Seržs Fošro raksta: “Erotiskie romāni veidoti no vecmodīgiem “skaistiem” definējumiem, bezgala nodrāztiem štampiem, liriskas pačalošanas un, galvenais, rakstīti nesatricināmi nopietnā tonī, nepazīst banalitātes robežas.”⁸⁹ Karīnas Račko romānos brīnumpasākās rodamās greznās pilis mēdz aizstāt citas glamūrīgas vietas, kurās realitātē ne katram lemts nokļūt.

“Diemžēl visi līdzšinējie kandidāti bija izrādījušies īslaicīgas, nenopietnas izklaides meklētāji. Vakariņas *Vincentā* un kaislīga nakts kādā no Rīgas piecvaigžņu viesnīcām, *spa* nedēļas nogale *Baltic Beach Hotel* vai Liepupes muižā [...] un pēc tā potenciālie sapņu prinči visi kā viens bija nozuduši

---

⁸⁸ Račko, K. Debesis pelnos. 21.lpp.

⁸⁹ Fošro, S. Aristokrāta mīlestība jeb erotiskā romāna „noslēpumi”. Literatūra un Māksla, 1971.gada 26.jūnijs. Pieejams:<http://www.periodika.lv/periodika2-viewer/view/index-dev.html?lang=fr#panel:palissue:/lima1971n026|article:DIVL289|issueType:P>

nebūtībā, atgriezušies atpakaļ pie apnikušās sievas, kuru bija kvēli solījušies pamest, vai atraduši jaunu, vēl neiekarotu iekāres objektu.”⁹⁰

“No *Terrace Riga* jumta restorāna pavērās brīnišķīgs skats un Rīgas jūgendstila arhitektūras šedevriem, Svētā Pētera baznīcas torni, Brīvības pieminekli, Gaismas pili un citām saulrieta izkrāšnotām galvaspilsētas panorāmas pērlēm, kuras ārvalstu tūristi cits pēc cita steidza iemūžināt ar fotokamerām, aizmirstot par saviem *martini* un dziestošajiem liellopa filejas steikiem.”⁹¹

Nereti Karīnas Račko romānos aprakstītie notikumi un dzīves situācijas šķiet tik pasakainas, ka kļūst absurdas:

“Jo vairāk Adriāna strādāja, jo vairāk nopelnīja. Priekšnesumu grafiks bija smags; traumas un zilumi – neizbēgama darba specifika, taču dzīves apstākļi sāka strauji uzlaboties un viņa varēja atļauties arvien vairāk gan sev, gan mātei. Adriāna pabeidza studijas un ieguva bakalaura grādu, tomēr labā atalgojuma dēļ darbu klubā nepameta. Palielinoties prasībām, proporcionāli ienākumiem pieauga arī izdevumi. Meitene bija diendienā dejojusi uz bāra letes jau piecus gadus, līdz beidzot atklāja krietni vienkāršāku un ērtāku ceļu uz pārticību – caur bagāta mīļākā gultu.”⁹²

Izdarot secinājumus, neticams liekas fakts, ka diendienā dejojot uz bāra letes ir iespējams pabeigt augstskolu. Bez tam, jāņem vērā, ka šāda veida iestādes parasti dienas laikā ir slēgtas.

Tāpat kā ārsta Džonatana Holsta plašās izvēles iespējas, ko paredz viņa pacienšu loks:

---

⁹⁰ Račko, K. *Debesis pelnos*. 17. lpp.

⁹¹ *Turpat.*, 9. lpp.

⁹² Račko, K. *Samaitātā*. 46. lpp.

“Tomēr Džonatanam Holstam bija savi principi. Negulēt ar pacientēm bija viens no tiem. Sekss vai operācija – sievietes no viņa varēja dabūt tikai vienu no tiem.”⁹³

Sieviešu romāniem *a priori* jānoslēdzas ar laimīgām beigām, kad visi varoņu satraucošie piedzīvojumi un pārdzīvojumi, ciešanu pilnā pagātne jau sen ir aiz muguras. Labais varonis romānos ir uzvarējis, un romāna lasītājas var atviegloti uzelpot, lai iztēlē kopā ar varoņiem postos uz greznām kāzām.

Tā galvenie varoņi Ketlīna un Džonatans no romāna “Saplēstās mežģīnes” uzsāk kopdzīvi, aizmiršot visu, kas pagātnē viņu attiecībām licis šķēršļus: “Tad Ketlīna atgādināja sev, ka viņa vairs nekur nepazudīs. Viņa bija sevi atradusi, pateicoties Džonatanam, un vīrieša mīlestība bija meitenei iemācījusi, ka robežas pastāv vienīgi cilvēku prātos. Džonatans bija Ketlīnu atbrīvojis no skaisti izpušķotās kastītes, kuras ieslodzījumā viņa bija aizvadījusi visu savu līdzšinējo dzīvi [..].”⁹⁴

“Tagad, nolūkodamās uz savu miegā mierīgi dusošo ģimeni, personīgās paradīzes daļiņu, meklēto nirvānu, augstāko jēgu, kādu cilvēkam iespējams iegūt, Adriāna apjauta, ka tieši to viņš arī bija izdarījis. Viņa bija samaitāta pašā brīnišķīgākajā, pašā skaistākajā un svētīgākajā veidā. Mīlestības samaitāta.”⁹⁵

Romāna “Debasis pelnos” finālā arī lasītājs sastop laimīgās beigas: “Dažus centimetrus augstāk Vanesas ādā vidēja gaiša, horizontāla rēta, smeldzīgi atgādinot par pagātnē pārciestajām sāpēm, pieļautajām kļūdām un garo ceļu, kuru viņi bija mērojuši līdz savas pasakas un mīlestības uzvarai. Tuvība, kuru

---

⁹³ Račko, K. *Saplēstās mežģīnes*. 20. lpp.

⁹⁴ Račko, K. *Saplēstās mežģīnes*. 533. lpp.

⁹⁵ Račko, K. *Samaitātā*. 367. lpp.

viņi galu galā bija atraduši viens otrā, vairs nepakļāvās nekādiem laika ritējuma ierobežojumiem. “Mums priekšā ir visa bezgalība,” Stefans apjauta, līdz savas reiz salauztās un atkal sadziedētās sirds dziļumiem cieši ticēdams katram paša sacītajam vārdam.”⁹⁶

Tāpat romāna “Sasietā” noslēgums atbilst *happy-ever-after* finālam: “Zaudētā mīlestība bija cirtusi smagas brūces, tomēr tagad, kad kādreizējos ievainojumus bija sadziedējis Dominika maigums, Denīze spēja novērtēt, ka sirds, kas reiz tikusi saplosīta, kļūst viedāka, spējīga just dziļāk, mīlēt spēcīgāk un novērtēt laimi, ko sniedz pretmīla.

Uzlasot un saliekot kopā sagrautas dzīves lauskas, iespējams radīt no jauna. sevi.

Mīlestību.

Nākotni.”⁹⁷

Kā redzams, visi Karīnas Račko grāmatu noslēgumi ir identiski un tos varētu pat nosacīti nosaukt par sievietes “uzvaru”, vadoties no grāmatas sižeta līnijām, kur, sākumā vīrietis ir tas, kurš sievietei dara pāri, tomēr grāmatas beigās viņš iemācās gan mīlēt, gan domāt, gan just tāpat kā sieviete. Visos šajos romantiskajos stāstos varonis iestājas par patriarhālu dzīves redzējumā, kurā dzimumu negodīgums tiek novērsts un viss izdodas.

“Cilvēks nekad nedrīkst sacīt “nē” mīlestībai. Es gribēju teikt tik daudz – cik spēcīgi mīlu Vanesu un šo mazo brīnumu, ko abi kopā neticamā kārtā esam spējuši radīt, cik ļoti būtu vēlējies uzņemt sevī vismaz kādu daļu no viņas pārciestajām sāpēm un cik neprātīgi pateicīgs esmu – par dēlu, par mīlestību, par...

---

⁹⁶ Račko, K. Debesis pelnos. 523.-524. lpp.

⁹⁷ Račko, K. Sasietā. 366.lpp.

Pieliecoties pie Vanesam lūpām, noskūpstīju viņu sev ierastā skarbā maigumā, mēmi apliecinot savu vārdos neietērpjamo jūtu intensitāti.

Visi pasaules vārdi nebija gana spēcīgi, lai varētu raksturot manu neizmērojamo mīlestību.

Elpai ķeroties kaklā, es spēju izdabūt pār lūpām tikai vienu vienīgu teikumu, pirms mana balss nodevīgi aizlūza nekontrolējamā emociju uzplūdā. Taču Vanesa pasmaidīja un pacēla plaukstu, lai maīgi noglāstītu manu vaigu, un es zināju, ka viņa, kā jau allaž, sapratusi itin visu – gan pateikto, gan noklusēto, gan vēl daudz, daudz vairāk.

“Mazā, pateicoties tev... es savas dzīves pelnos atradu debesis.”⁹⁸

Karīna Račko sniedz savam lasītājam ilūzijas. Proti, to, ka vīrietis blakus “īstajai un vienīgajai” sievietei pārtaps ideālajā vīrietī, gan mentālā, gan emocionālā līmenī, tajā pašā laikā seksuālajās attiecībās paliekot vīrišķīgs, dominējošs.

Romānu autore mudina domāt, ka vīrietim lielākā laime ir ģimene, bērns un ka sieviete, kas sniedz viņam šo ģimenes laimi, ir viņa mūža mīlestība. Karīnas Račko grāmatas pilnībā atbilst “happy ever after” (laimīgi mūžīgi mūžos) romantiski erotiskā romāna priekšstatiem – mīlestība un pretmīla ir uzvara, lai cik liekulīga un salkana tā nebūtu.

Jāatzīst, ka Karīnas Račko romantiski erotiskajos darbos mīlestība un sekss nav vienlīdzīgās pozīcijās. Romānu noslēgumā abi partneri viens otram ir seksuāli pievilcīgi, interesanti, bet dziļāku jūtu attēlojuma trūkums atstāj vietu atvērtajām beigām.

---

⁹⁸ Turpat., 525., 526. lpp

SECINĀJUMI

1) Karīnas Račko romāniem raksturīgi erotiskā romāna žanra motīvi un poētikas elementi. Lai gan erotiskie romāni mūsdienās tiek pieskaitīti pie tā sauktās “nenopietnās” (dažādās literatūrzinātnes tradīcijās arī – triviālās, sēnalu, lubu, masu, formulu) literatūras, darba autore uzskata, ka ir nozīmīgi pētīt arī šāda veida literatūru, jo tā demonstrē laikmeta iezīmes, atspoguļo mūsdienu sabiedrību un tai aktuālo problēmu loku.

2) Neskatoties uz to, vai literārais darbs ir “lēts” vai “dārgs” un vai literārā darba stils ir izkopts vai neizkopts, mūsdienās lielu lomu spēlē mārketinga, kas noteiktas formulas literatūru ātri pārdod lasītājam. Un, kā liecina pārdoto grāmatu tirāžas, mūsdienu erotiskais romāns ir kļuvis par masu kultūras žanru.

3) Latviešu literatūrā erotikas žanrs pārstāvēts visai nedaudz un epizodiski, salīdzinot ar pasaules literatūru, tomēr vislielāko popularitāti šajā žanrā iemantojusi rakstniece Karīna Račko, kuras erotisko romānu popularitāte un sašutums, ar kādu tie sabiedrībā tiek uztverti, liecina, ka tas ir notikums latviešu grāmatniecībā.

4) Karīnas Račko piemērs rāda, ka grāmatu rakstīšana un izdošana var kļūt par veiksmīgas uzņēmējdarbības paraugu, nostiprinot pašas autores publisko tēlu un popularitāti sabiedrībā. Nozares profesionāļiem Karīnas Račko daiļrade aktualizējusi jautājumu par robežām starp augsto un zemo literatūru un to, ko no katras sagaidīt, tāpat pavīdējuši strīdi par izdevēja atbildību pret lasītājiem.

5) Grāmatu izdošanā ļoti būtiski ir dažādi mārketinga triki – piemēram, vadoties no tā, kāds ir grāmatas saturs, būtisks pat ir grāmatas izdošanas datums. Liela nozīme ir mārketinga kampaņām un paņēmieniem, kas

nodrošina un nostiprina gan autora, gan viņa rakstīto grāmatu apgrozījumu un popularitāti lasītāju lokā.

6) Lai gan Karīnas Račko romāni tiek pozicionēti kā erotiskā proza, iedziļinoties viņas darbos, jāatzīst, ka viņas četri romāni vairāk atbilst romantiski erotiskajai prozai, jo tajos noteicošā ir varoņu mīlastāstu līnija, nevis pašmērķīga erotisko piedzīvojumu meklēšana, kā tas raksturīgs erotiskajai prozai.

7) Kā jau Žanru literatūrai piederīgie darbi, šie erotiskie, romantiski erotiskie romāni balstās uz lasītājiem viegli atpazīstamu formulu. Karīnas Račko romānos intīmās attiecības starp vīrieti un sievieti ir plaši aprakstītas, un visos romānos tās ir diezgan līdzīgas. Neatkarīgi no tā, vai šīs attiecības atainotas detalizēti, vai autore aprobežojusies ar klišejiskiem tekstiem, žanra pieteikums “erotiskais romāns” ir sava veida grāmatas pārdošanas garants.

8) Karīnas Račko grāmatu noslēgumi ir identiski. Karīnas Račko grāmatas pilnībā atbilst “happy ever after” (laimīgi mūžīgi mūžos) romantiski erotiskā romāna priekšstatiem – mīlestība un pretmīla ir uzvara, lai cik liekulīga un salkana tā nebūtu.

LITERATŪRAS SARAKSTS

Avoti

1. Račko, K. Saplēstās mežģīnes. Rīga: Zvaigzne ABC, 2017.
2. Račko, K. Debesis pelnos. Rīga: Zvaigzne ABC, 2018.
3. Račko, K. Samaitātā. Rīga: Zvaigzne ABC, 2018.
4. Račko, K. Sasietā. Rīga: Autora izdevums, 2019.

Literatūras saraksts

1. Berelis, Guntis. Nacionālās erotiskās literatūras paraugs. Diena, 1996. gada 15.aprīlis.
2. Bērsons, Ilgonis. Neretieši trimdas ceļos un mājās. Latvijas Vēstnesis 2003.g. 6.jūnijs.
3. Chernyak MA, The Phenomenon of Mass Literature of XX Century: the Problem of the Genesis and Poetics. Doctoral dissertation, Saint Petersburg State University, Russia, 2005.
4. Der erotische Roman : von der Renaissance bis zur Gegenwart / Hiltrud Gnüg. Stuttgart : Philipp Reclam jun., 2002.
5. Eberhard und Phyllis Kronhausen: Bücher aus dem Giftschränk. Eine Analyse der verbotenen und verfemten erotischen Literatur. 1969.
6. Encyclopedia of erotic literature /Gaëtan Brulotte, John Phillips, editors.New York ; London : Routledge, 2006.
7. Foucault, M., The History of Sexuality. New York: Panthenon Books, 1978.
8. Fošro, Seržs. Aristokrāta mīlestība jeb erotiskā romāna “noslēpumi”. Literatūra un Māksla, 1971.gada 26.jūnijs.
9. Genre literature. Routledge encyclopedia of narrative theory / ed. by David Herman, Manfred Jahn and Marie-Laure Ryan. London ; New York : Routledge, 2005. XXIX, 199 lpp.

10. Gnüg, Hiltrud. Der erotische Roman: von der Renaissance bis zur Gegenwart, Ditzingen: Reclam ISBN 3–15–017634–4, 2002.
11. Hunt, L. A. The Invention of Pornography. New York: ZoneBooks, 1993.
12. Introducing Cultural and Media Studies: A Semiotic Approach. Ed. by Thwaites, T., Davis, L., Mules, W. New York: Palgrave. 2002, p. 118.
13. Jundze, A. Kaut Kas Erotisks : [par Erotiskās Literatūras žanru]. Klubs Nr. 11, 2013, 16.-17. lpp.
14. Kearney, Patrick J. A History of Erotic Literature, Parragon, ISBN 1–85813–198–7, 1982.
15. Kozlova, M.M. Sovremennij ljubovnij roman kak zhanr massovoi kulturi. Vestnik UIGTU 1/2001.
16. Ķiķauka, Tāļivaldis. Daļliteratūra. Jaunā Gaita nr.221.
17. Limane, Lilija. Literārā proza latviešu grāmatniecībā un sabiedrībā 19.gadsimta pēdējā trešdaļā. No: Grāmata : veltījums latviešu grāmatas 475 gadu atcerei : rakstu krāj. / Latvijas Nacionālā bibliotēka. Reto grāmatu un rokrakstu nod. ; [redkol. A. Apīnis (red.)... [u.c.] ; tulk. angļu val.: L. Prūse]. Rīga : Latvijas Nacionālā bibl., 2000. 49. - 61. lpp.
18. Lynn Avery Hunt, The Invention of Pornography, New York: ZoneBooks, 1993, p.10.
19. Pulp fiction. No: The Book of Literary Terms : the genres of fiction, drama, nonfiction, literary criticism and scholarship / Lewis Turco. London: University Press of New England, 1999. P. 65.-66.
20. Ramsdell, K., Romance Fiction: A Guide to the Genre, 2nd edn., Santa Barbara, Calif., Libraries Unlimited, 2012.
21. Regis, P. A Natural History of the Romance Novel. Philadelphia: University of Pennsylvania Press 2003, p. 109.
22. Rūmnieks, Valdis. Cik “dārga” ir literatūra? : [par “lēto” un “komercliteratūru”] / Valdis Rūmnieks. Karogs, Nr.2 (2004, febr.), 113.–114.lpp.

23. Saricks, J. G., *The Readers' Advisory Guide to Genre Fiction*, Chicago, American Library Association, 2001.
24. *The Cambridge Companion to Erotic Literature* / edited by Bradford K. Mudge. *Erotic Literature*, Cambridge : Cambridge University Press, 2017.
25. Triviālliteratūra.No: Svešvārdu vārdnīca / redaktors L. Žukovs ; [tulkojuši no 5.izdevuma A. Feldhūns, A. Gūtmanis, E. Stenders]. Rīga : Latvijas Valsts izdevniecība,1951. 344. lpp.
26. Wood, Rachel (July 2015). "Sexual consumption within sexual labour: producing and consuming erotic texts and sexual commodities" (PDF). *Porn Studies*. Taylor and Francis. 2 (2–3): 250–262. doi:10.1080/23268743.2015.1051308. hdl:10034/621054.
27. Zembahs, Rinalds. Par "lēto" literatūru : [par lit. Vērtējumu] / Rinalds Zembahs. *Karogs*, Nr.2 (2004, febr.), 115.–116.lpp.
28. Žurnāls "9 Vīri", maijs – jūnijs 2020, Nr. 48/49.

Interneta resursi

1. Kraule, Katrīna. Sondare, Marta. Erotiskā literatūra – ja arī citi lasa, tad var nekautrēties. Pieejams: <https://www.mansmedijs.lv/erotiska-literatura-ja-ari-citi-lasa-tad-var-nekautreities/>
2. Fošro, S. Aristokrāta mīlestība jeb erotiskā romāna „noslēpumi” // *Literatūra un Māksla*, Nr. 26., 1971. Pieejams: <http://periodika.lv/periodika2-viewer/view/index-dev.html?lang=fr#issueType:P|issue:/lima1971n026|article:DIVL289|panel:pa>
3. Козлова, М. М. Современный любовный роман как жанр массовой культуры, 2001. Pieejams: <https://cyberleninka.ru/article/n/sovremennyy-lyubovnyy-roman-kak-zhanr-massovoy-kulturny>
4. Quale, A. M. Pursuit of Empowerment: The Evolution of the Romance Novel and

- Its Readership in Fifty Shades of Grey, 2014. Pieejams: <https://cornerstone.lib.mnsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1311&context=etds>
5. Račko, Karīna. Mājaslapa. Pieejams: <https://www.karinaracko.com/>
  6. Sīlis, V. Dace Rukšāne ‘Beatrisis gultas stāsti’, 2002. [tiešsaiste]. [Skatīts 2020. g. 21. aug.] Pieejams: <https://www.delfi.lv/kultura/news/books/dace-ruksane-beatrisis-gultas-stasti.d?id=4144376>
  7. Latvijas pārdotāko romānu autore Račko atklāj, kādi ir viņas ienākumi. [tiešsaiste]. [Skatīts 2020. g. 14. aug.] Pieejams: <https://brivbridis.lv/latvijas-pardotaako-romaanu-autore-racko-atklaaj-kaadi-ir-vinjas-ienaakumi-12/>
  8. Ķīķauka, T. Daļliteratūra. Jaunā Gaita, Nr. 221., 1971. Pieejams: <http://periodika.lv/periodika2-viewer/view/index-dev.html?lang=fr#issueType:P|issue:/lima1971n026|article:DIVL289|query:erotisk%C4%81%2520rom%C4%81na%2520erotiskos|panel:pa>
  9. Bērsons, Ilgonis. Neretieši trimdas ceļos un mājās. Latvijas Vēstnesis 2003.g. 6. jūnijs. Pieejams: <http://periodika.lv/periodika2-viewer/view/index-dev.html?lang=fr#panel:pa|issue:/latv2003n085|article:DIVL151|issueType:P>
  10. Liepiņš, J. Stulbināšana kā valsts politika. Latvija Amerikā, Nr. 19, 2002. g. 11. maijs. Pieejams: http://periodika.lv/periodika2-viewer/view/index-dev.html?lang=fr#issueType:P|issue:/p_001_xlam2002n19|article:DIVL246|panel:pa
  11. Račko, K. Latviešu zobārste 29 gadu vecumā uzraksta īpaši pikantu erotisko romānu. [tiešsaiste]. [Skatīts 2020. g. 14. aug.] Pieejams: <https://jauns.lv/raksts/sievietem/260140-latviesu-zobarste-29-gadu-vecuma-uzraksta-ipasi-pikantu-erotisko-romanu>
  12. Sproģe, L. Karīna Račko “Saplēstās mežģīnes”. [tiešsaiste]. [Skatīts 2020. g. 17. aug.] Pieejams: <https://vilkamidzenis.wordpress.com/2017/12/06/karina-racko-saplestas-mezgines/>
  13. Savička, J. Lamā, bet pērk – cilvēki nepagurst lasīt erotisko grāvēju “Saplēstās mežģīnes” [tiešsaiste] [skatīts 2020. g.. 12. aug.] Pieejams:

<https://www.lsm.lv/raksts/kultura/literatura/lama-bet-perk-cilveki-nepagurst-lasit-erotisko-graveju-sapleestas-mezgines.a272398/>

14. Veide, E. Četru skandālu gads. Pieejams: <https://www.la.lv/cetru-skandalu-gads>
15. Kļavis, A. Uzbrukums demokratijai vai vienkārši – lauku bibliotēku slēgšana? Brīvā Latvija 2018.gada 20.marts. Pieejams:<http://brivalatvija.lv/sakumlapa/uzbrukums-demokratijai-vai-vienkarsi-lauku-biblioteku-slegsana?mobile=ok>
16. Romantiskie romāni sievietēm [tiešsaiste]. [skatīts 2020. g. 23. aug.] Pieejams: <https://www.janisroze.lv/lv/gramatas/dailiteratura/latviesuoriginalliteratura/romantika-romani-sievietem/samaitata.html>
17. Pirk tāko grāmatu saraksts Latvijā. [tiešsaiste]. [skatīts 2020. g. 26.aug.] Pieejams: <https://www.la.lv/kultursoks-pirktako-gramatu-saraksta-latvija-negaidits-rezultats>
18. Гудков, Л., Дубин Б. Литература и общество: введение в социологию литературы [tiešsaiste] / Л. Гудков, Б., Дубин, В. Страда. М.: РГГУ, 1998, [skatīts 2020. g. 26. maijā]. Pieejams: <http://novruslit.ru/library/?p=39>
19. Simsone, Bārbala. Šausmas, kā tā var. [tiešsaiste]. [skatīts 2020. g. 10. aug.] Pieejams: https://www.imperfekt.com/tev/sausmas-ka-ta-var?fbclid=IwAR2HZ-LXbqXkFDYqIa14YKb07I4EGW2pnccFTQLVeFJv_tNMJ1n-QSpEf9k
20. Par Karīnas Račko jauno romānu „Saplēstās mežģīnes”. [tiešsaiste]. [Skatīts 2020. g. 10. aug.] Pieejams: <https://www.tvnet.lv/4534067/klaja-nak-bestsellera-sapleestas-mezgines-autores-karinas-racko-jaunais-romans>
21. Šķirkļis Vikipēdijā par erotisko literatūru. [tiešsaiste]. [Skatīts 2020. g. 17. aug.] Pieejams: https://en.wikipedia.org/wiki/Erotic_literature

Dokumentārā lapa

Maģistra darbs “Mūsdienu erotiskais romāns – Karīnas Račko piemērs” izstrādāts LU Humanitāro zinātņu fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autore: Diāna Kaņepa _____

/paraksts un datums/

Rekomendēju/nerekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītāja: Dr. Philol., profesore Ieva Kalniņa _____

/paraksts un datums/

Recenzente: Dr. Philol., profesore Māra Grudule _____

/paraksts un datums/

Recenzents: Dr. Philol., profesors Ojārs Lāms _____

/paraksts un datums/

Darbs iesniegts Latvistikas un baltistikas nodaļā _____

Dekāna pilnvarotā persona: _____

Darbs aizstāvēts maģistra darba gala pārbaudījuma komisijas sēdē _____

prot. Nr. _____ Vērtējums: _____

Komisijas sekretāre: _____

/paraksts /